

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Upplysningskvalitet vid nedskrivningsprövning av goodwill enligt IAS 36 punkt 134

En kvantitativ studie av upplysningskvalitet i årsredovisningar från
år 2007 och år 2017

Kandidatuppsats i företagsekonomi
Externredovisning
Vårterminen 2018

Handledare:
Marita Blomkvist

Författare:
Malin Andersson
Edith Jakobsson

Förord

Många aha-upplevelser senare står vi här med en gedigen uppsats i handen och vi vill först och främst tacka varandra för allt hårt slit som har fört oss hit. Det har varit en lärorik resa som medfört att vi fått stor kunskap om IAS 36, upplysningskvalitet samt statistik. Vi vill rikta ett varmt tack till vår handledare Marita Blomkvist för vägledning, opponenter för synpunkter samt andra som hjälpt oss under resans gång.

Göteborg 28 maj 2018

Malin Andersson

Edith Jakobsson

Sammanfattning

**Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet,
Kandidatuppsats, Externredovisning VT 18**

Författare: Malin Andersson och Edith Jakobsson

Handledare: Marita Blomkvist

Titel: Upplysningskvalitet vid nedskrivningsprövning av goodwill enligt IAS 36 punkt 134
En kvantitativ studie av upplysningskvalitet i årsredovisningar från år 2007 och år 2017

Bakgrund och problem: En omdebatterad post inom redovisning är goodwill då den saknar fysisk substans och rymmer mycket osäkerhet. Koncerner som upprättar årsredovisning i enlighet med IFRS ska årligen nedskrivningspröva denna post. Då IFRS är ett principbaserat och därmed flexibelt regelverk lämnas utrymme för ledningen att göra subjektiva bedömningar. Eftersom nedskrivningsprövningarna genomförs baserade på dessa bedömningar, ställs höga krav på att ledningen ska tillhandahålla upplysningar av hög kvalitet. Tidigare forskning har dock visat att upplysningskvaliteten har varit bristfällig. Problematik har uppstått till följd av detta på grund av avsaknad av transparens vilket har medfört att användare av redovisningen inte kunnat fatta välgrundade beslut med de finansiella rapporterna som underlag.

Syfte: Uppsatsens syfte är att undersöka om upplysningskvaliteten har blivit signifikant bättre år 2017 jämfört med år 2007, samt att studera till vilken grad variabelerna tid, goodwill-intensitet, storlek och val av revisionsbyrå kan påverka upplysningskvalitet.

Avgränsningar: Denna studie avgränsas till att undersöka koncerner som följer IFRS i sin årsredovisning samt är noterade på Stockholmsbörsen. Undersökningen avgränsas också till att endast studera upplysningskvalitet från två olika tidpunkter, året 2007 och året 2017. Studiens fokus ligger på att studera en utvald punkt i en standard av IFRS, IAS 36 punkt 134.

Metod: Uppsatsen är en kvantitativ dokumentstudie som bygger på en manuell insamling och bedömning av information från årsredovisningar. Informationen i form av upplysningar kodades och betygsattes genom en framtagen tolkningsmodell för att ta fram den genomsnittliga graden av efterlevnad. Datan analyserades sedan i en regression, för att hitta statistiskt signifikanta samband mellan oberoende variabler och upplysningskvalitet. Urvalet bestod av 108 koncerner noterade på Stockholmsbörsen, vars årsredovisningar från två tillfällen, 2007 och 2017, undersöktes.

Resultat och slutsatser: Slutsatsen av den denna uppsats är att upplysningskvalitet blir bättre över tid samt att ett positivt samband föreligger mellan upplysningskvalitet och företagens goodwill-intensitet samt storlek. Den oberoende variabeln revisionsbyrås påverkan på upplysningskvalitet kunde inte säkerställas med statistisk signifikans.

Förslag till fortsatt forskning: Ett förslag till fortsatt forskning är att genomföra samma undersökning i en internationell, förslagsvis europeisk kontext.

Nyckelord: Upplysningskvalitet, Goodwill, Nedskrivningsprövning, IAS 36, årsredovisning

Förkortningar

- EU Europeiska Unionen
- IAS International Accounting Standards
- IASB International Accounting Standards Board
- IFRS International Financial Reporting Standards
- KGE Kassagenererande enhet
- Nasdaq National Association of Securities Dealers Automated Quotations
- RFR1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner
- SPSS Statistical Software for the Social Science

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6
1.1. BAKGRUNDSBESKRIVNING	6
1.2. PROBLEMDISKUSSION	7
1.3. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	8
1.4. AVGRÄNSNINGAR	8
1.5. BIDRAG	8
1.6. FORTSATT DISPOSITION ÖVER ARBETET	9
2. TEORETISK REFERENSRAM	10
2.1 SAMMANFATTNING AV TEORETISK REFERENSRAM.....	10
2.2. REGLERING.....	11
2.3. REDOVISNING AV GOODWILL.....	11
2.4. NEDSKRIVNINGSPRÖVNING AV GOODWILL ENLIGT IAS 36.....	12
2.4.1. UPPLYSNINGAR.....	13
2.4.2. KASSAGENERERANDE ENHET	14
2.4.3. KASSAFLÖDE	14
2.5. INFORMATIONASYMMETRI OCH TRANSPARENS	15
2.6. VAD PÅVERKAR UPPLYSNINGSKVALITET?.....	16
2.6.1. TID	16
2.6.2. FÖRETAGETS GOODWILL-INTENSITET	17
2.6.3. FÖRETAGETS STORLEK	17
2.6.4. FÖRETAGETS VAL AV REVISIONSBYRÅ	17
2.7. TIDIGARE FORSKNING KRING UPPLYSNINGSKVALITET	18
2.8. GRANSKNING AV UPPLYSNINGSKVALITET	19
2.9. HYPOTESFORMULERING.....	20
3. METOD	21
3.1. UNDERSÖKNINGENS UTFORMNING	21
3.2. DATA- OCH INFORMATIONINSAMLING.....	22
3.3. TOLKNINGSMODELL AV IAS 36 PUNKT 134	23
3.4. BEARBETNING AV INFORMATION	24
3.5. URVALSPROCESSEN.....	24
3.6. PERIOD.....	25
3.7. REGRESSIONSANALYS	26

3.7.1. KONTROLL AV VARIABLER	27
3.7.2. STATISTISKA TESTER.....	28
4. EMPIRI OCH ANALYS.....	29
4.1. EMPIRI OCH ANALYS AV FRÅGESTÄLLNING 1 OCH HYPOTES 1.....	29
4.2. UPPLYSNINGSKVALITET PER DELPUNKT.....	30
4.2.1. DELPUNKT A.....	31
4.2.2. DELPUNKT C.....	31
4.2.3. DELPUNKT D1.....	31
4.2.4. DELPUNKT D2.....	32
4.2.5. DELPUNKT D3.....	33
4.2.6. DELPUNKT D4.....	33
4.2.7. DELPUNKT D5.....	33
4.2.8. DELPUNKT E0.....	34
4.2.9. DELPUNKT E1 OCH E2.....	35
4.2.10. DELPUNKT F1-3.....	35
4.2.11. SAMMANTAGEN ANALYS AV FRÅGESTÄLLNING 1.....	36
4.3. EMPIRI OCH ANALYS AV FRÅGESTÄLLNING 2 OCH HYPOTES 2.....	38
4.3.1. DESKRIPTIV STATISTIK ÖVER VARIABLER.....	38
4.3.2. KORRELATIONSANALYSENS UTFALL.....	39
4.3.3. REGRESSIONSANALYSENS UTFALL	40
4.3.4. TIDENS PÅVERKAN PÅ UPPLYSNINGSKVALITET	41
4.3.5. GOODWILL-INTENSITETENS PÅVERKAN PÅ UPPLYSNINGSKVALITET	42
4.3.6. STORLEKENS PÅVERKAN PÅ UPPLYSNINGSKVALITET	43
4.3.7. REVISIONSBYRÅNS PÅVERKAN PÅ UPPLYSNINGSKVALITET.....	43
5. SLUTSATS	46
5.1. FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	47
FÖRTECKNING ÖVER FIGURER, EKVATIONER, GRAFER OCH TABELLER.....	48
KÄLLFÖRTECKNING.....	49
BILAGOR.....	52
BILAGA 1: LAGTEXT IAS 36 PUNKT 134, VERSION 2017	52
BILAGA 2: TOLKNINGSMODELL AV IAS 36 PUNKT 134	53
BILAGA 3: UNDERSÖKTA FÖRETAG.....	56
BILAGA 4: UPPLYSNINGSKVALITET PER DELPUNKT.....	57

1. Inledning

I detta avsnitt presenteras inledningsvis bakgrunden till det valda ämnet och dess problematik beskrivs. Vidare motiveras och diskuteras även relevansen av uppsatsämnet och fördelarna med god upplysningskvalitet. Problemdiskussionen mynnar ut i studiens forskningsfrågor samt syfte och kapitlet avslutas med en översiktlig dispositionsbild över arbetet.

1.1. Bakgrundsbeskrivning

Behovet av harmoniserad redovisning har kontinuerligt ökat i och med att den internationella handeln tilltagit som följd av globaliseringen och digitaliseringen (Marton, Lumsden, Lundqvist och Pettersson 2016). De minskande handelsbarriärerna mellan länder har medfört ett alltjämt växande behov av att kunna jämföra företag och årsredovisningar från olika länder, för att som investerare eller kreditgivare kunna fatta välgrundade beslut om var investeringar ska göras. Som svar på behovet av ökad harmonisering grundades IASB och sedan 2005 följer alla koncerner som är noterade på en reglerad marknad inom EU deras redovisningsstandarder IFRS. Framför allt förväntades fördelarna med IFRS bli en effektiviserad marknad genom ökad jämförbarhet och reducerade transaktionskostnader. IFRS förväntades därmed främja och möjliggöra ökad internationell handel (Ball 2016). För svensk redovisning betydde detta en övergång från ett stramt regelbaserat regelverk till ett mer flexibelt principbaserat regelverk (Marton et al 2016). Detta skifte till IFRS ger större utrymme för tolkningar och anpassbarhet i samband med upprättandet av årsredovisningar (Ball 2016), vilket ger företagsledningen en bättre möjlighet att återspegla företagets underliggande ekonomiska verklighet. Å andra sidan skapar ett regelverk med tolkningsutrymme också möjligheter för företagsledningar att vinkla eller manipulera siffror till sin fördel, eller rentav utelämna relevant information. Problematik har uppstått till följd av införandet av IFRS på grund av bristande upplysningar och därmed avsaknad av transparens vilket har medfört att användare av redovisningen inte kunnat fatta välgrundade beslut med de finansiella rapporterna som underlag (Nilsson, Isaksson och Martikainen 2002).

Regelverk inom redovisning som innehåller inslag av flexibilitet, där siffror bygger på bedömningar, är förknippade med höga krav på obligatoriska upplysningar då dessa poster innehåller störst möjlighet till avsiktlig påverkan och vinkling. En omdebatterad post inom redovisning som har dessa egenskaper är goodwill, då den saknar fysisk substans, rymmer mycket osäkerhet och kräver omfattande arbetsinsatser för att upplysningarna om posten ska möta lagstiftningens krav (Marton et al 2016). Goodwill kan exempelvis bestå av synergieffekter, rykte eller värdefulla kundrelationer och hanteras i standarden IAS 36 (Marton et al 2016). Innan införandet av IFRS genomfördes systematiska avskrivning över nyttjandeperioden av goodwill. Enligt IFRS som nu gäller, ska goodwill inte längre skrivas av utan istället nedskrivningsprövas minst en gång per räkenskapsår, då IFRS bedömer att goodwill har en obestämbar nyttjandeperiod. Nedskrivningsprövningar sker genom avancerade och resurskrävande processer där goodwillposten ska värderas baserat på antaganden om framtiden ställda av företagsledningen (Glaum, Schmidt, Street och Vogel 2012). När uppskattningar om framtiden ska göras krävs bedömningar om till exempel förväntade kassaflöden, tillväxttakt och diskonteringsränta. Dessa bör baseras på rimliga och försvarbara antaganden om de ekonomiska förutsättningar som kommer råda under

tillgångens nyttjandeperiod (Camodeca, Almici och Bernardi 2013). Då nedskrivningsprövningarna genomförs baserade på ledningens subjektiva bedömningar, som är svåra att verifiera, ställs höga krav på att ledningen ska tillhandahålla tillräcklig information för att en användare själv ska kunna utvärdera trovärdigheten i antagandena (Glaum et al 2012). Hög kvalitet på upplysningar ska öka transparensen kring företags underliggande ekonomiska verksamhet (Glaum et al 2012).

1.2. Problemdiskussion

Det har nu visat sig, ett flertal år efter IFRS införande, att implementeringen samt efterlevnaden av IFRS inte fått ett så starkt genomslag som väntat (Petersen och Plenborg 2010). Undersökningar kring tillämpningen av IFRS, och framförallt IAS 36, har påvisat att upplysningskvaliteten av goodwillposten varit mycket bristfälliga och otillräckliga sedan IFRS införande, vilket gör det svårt för användare att fatta välgrundade beslut med årsredovisningen som enda underlag (Persson och Hultén 2006, Edlund och Arnell 2007). Upplysningskvalitet i det här sammanhanget definieras som hur väl företagen i sina årsredovisningar lyckas upplysa enligt de lagkrav som i punktform återfinns i IAS 36 punkt 134. Kraven innebär i praktiken att ledningen ska redogöra för hur de gått tillväga vid den årliga nedskrivningsprövningen, det vill säga hur de har uppskattat framtida kassaflöden som de bedömer att goodwillen kommer att generera.

Obligatoriska upplysningskrav finns för att minska informationsasymmetrin och förhöja transparensen samt för att öka intressenters förståelse för de tagna besluten i redovisningen. Tidigare studier har visat att goodwillposten på senare tid har blivit en allt större del av balansräkningen, vilket leder till att även upplysningar om goodwill blir allt mer väsentliga (Gauffin, Hagström och Nilsson 2016). Problematiken och svårigheten för företagen ligger i att hitta en balans mellan att lämna korrekta uttömmande upplysningar enligt IAS 36 utan att därigenom avslöja företagshemligheter (Nilsson et al 2002). Goodwillposten innehåller mycket osäkerhet och värderas genom subjektiva uppskattningar gjorda av ledningen. Posten kräver därför, ur intressenternas perspektiv, att de obligatoriska upplysningskraven verkligen följs av företagen för att skapa en effektiv och välfungerande marknad som bygger på tillit. Många tidigare studier har dock identifierat problematik med tillämpningen, framförallt under de tidiga åren efter IFRS införande och flaggat för stort utrymme för förbättringspotential hos de svenska företagen. Det är nu därför intressant att se om och hur efterlevnaden av denna standard har förändrats över tid, genom att studera utfallet av efterlevnaden av standarden IAS 36 år 2007 samt år 2017 och göra en jämförelse dem emellan. På så vis uppmärksammas skillnader i tillämpningen av IAS 36 över tid.

Vissa delpunkter inom IAS 36 anses vara mycket komplext formulerade och svårtolkade och företagen verkade ha svårt att greppa hur de skulle tillämpa den nya standarden under de första åren efter införandet (Petersen och Plenborg 2010). Ingen praxis fanns då heller att tillgå som referens. Trots att regelverket inte förändrats drastiskt mellan åren antas ändå att implementeringen och efterlevnaden av regelverket har utvecklats, vilket är utgångspunkten i denna uppsats. Följaktligen ligger intresset i att studera skillnader i upplysningskvalitet över tid. Erfarenhet som skapas genom övning och tillämpning över tid kan definitivt vara en orsak till att företag blir bättre på att följa standardens krav, men studien ämnar att också att undersöka om det finns andra faktorer som potentiellt kan ha inverkan på upplysningskvalitet och påverka vilka företag som lyckats bättre respektive sämre. Tidigare forskning har funnit ett positivt samband mellan upplysningskvalitet och företagsstorlek, goodwill-intensitet samt val av revisionsbyrå (Glaum et al 2012, Tagesson, Klugman och Ekström 2013, Khokan

Bepari, Rahman och Taher Mollik 2014, Francis och Wang 2008). Uppsatsen ämnar därför undersöka om detta samband föreligger även i en svensk, dags-aktuell kontext.

1.3. Syfte och frågeställningar

Uppsatsen syftar till att undersöka huruvida det föreligger skillnader i upplysningskvaliteten i årsredovisningarna från år 2007 jämfört med kvaliteten i årsredovisningarna från år 2017. Syftet är förutom att undersöka tidens påverkan på upplysningskvalitet också att studera till vilken grad faktorerna goodwill-intensitet, storlek samt val av revisionsbyrå kan påverka kvaliteten, där ett positivt samband antas föreligga mellan variablerna och god upplysningskvalitet. Detta leder fram till formuleringen av frågeställningarna:

1. Har upplysningskvaliteten enligt IAS 36 punkt 134 blivit signifikant bättre år 2017 jämfört med år 2007, och hur skiljer sig upplysningskvalitet i årsredovisningarna per delpunkt mellan åren?
2. Till vilken grad kan skillnader i upplysningskvalitet förklaras med hjälp av variablerna tid, goodwill-intensitet, storlek samt val av revisionsbyrå?

1.4. Avgränsningar

Denna studie ämnar undersöka koncerner som följer IFRS i sin årsredovisning samt är noterade på Stockholmsbörsen. Avgränsningen i kontext till en börs och ett land har gjorts för ökad jämförbarhet koncernerna emellan. Undersökningen studerar endast upplysningskvalitet vid två olika tidpunkter, året 2007 och året 2017. Denna avgränsning i tid har gjorts för att få en tydlig bild av hur implementeringen av regler kan förändras på 10 år. Ingen vikt har lagts vid att analysera omvärldens påverkan på upplysningskvalitet, endast variabler som reflekterar företagets interna struktur har granskats. Avgränsning har även gjorts i form av aspekt på ämnet upplysningskvalitet. Studien syftar endast till att studera en punkt i en standard av IFRS och innefattar inte alla standarder och punkter med krav på upplysningar. Denna avgränsning har gjorts för att möjliggöra större precision i analysen av specifikt den valda standarden.

1.5. Bidrag

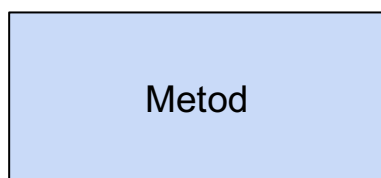
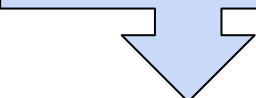
Denna studie bidrar med kunskap om efterlevnaden av IAS 36 punkt 134 samt upplysningskvalitetens förändring över tid hos koncerner noterade på Stockholmsbörsen. Liknande studier har tidigare gjorts på ämnet, men i en annan kontext eller med ett annat tidsperspektiv (Persson och Hultén, 2006, Mazzi, André, Dionysiou och Tsalavoutas, 2017, Edlund och Arnell 2007). Ett bidrag från denna studie är en sammanställning av de mest aktuella siffrorna som i dagsläget finns tillgängliga angående upplysningskvalitet hos koncerner noterade på Stockholmsbörsen. Vidare fyller denna undersökning ett forskningsgap då den tillför en jämförelse av utfallen från år 2017 och år 2007, som tydliggör förändringen av upplysningskvalitet över tid. Uppsatsen bidrar också med ett generaliserbart resultat angående upplysningskvalitet som går att applicera på hela populationen till följd av urvalets storlek. Uppsatsens bidrag är till fördel ur aktieinvesterares och kreditgivares perspektiv, då det är dessa intressenter som är de främsta användarna av redovisningen samt de som gynnas mest av hög redovisningskvalitet (Marton et al 2016).

1.6. Fortsatt disposition över arbetet

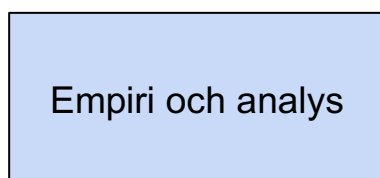
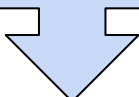
Figur 1: Fortsatt disposition över arbetet

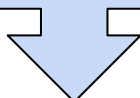
I kapitlet beskrivs posten goodwill och standarden IAS 36 samt de olika faktorer som kan påverka efterlevnaden av standarden och betydelsen av hög upplysningskvalitet. Vidare redogörs också för tidigare studier inom området som ligger till grund för uppsatsens referensram.

I kapitlet metod beskrivs processen och tillvägagångssättet i uppsatsen. Först beskrivs utformningen av studien, datainsamlingen, urvalsprocessen och tolkningsmodellen. Slutligen beskrivs de statistiska tester som genomförts på den insamlade datan för att möjliggöra en regressionsanalys.

I kapitlet redogörs för studiens resultat och en diskussion förs kring potentiella orsaker. Först presenteras en sammanställning av upplysningskvalitet per delpunkt, följt av resultaten från de statistiska testerna, korrelationsanalys samt regressionsanalys.

I kapitlet sammanfattas studiens mest relevanta resultat och slutsatser. Vidare presenteras även förslag till vidare forskning kring upplysningskvalitet.

2. Teoretisk referensram

Kapitlet inleds med en sammanfattning av den teoretiska referensramen. Sedan beskrivs hur reglerna för svenska noterade koncerner ser ut idag, samt hur regelverket såg ut tidigare. Därefter följer en beskrivning av goodwillposten, hur den uppkommer och hur den ska redovisas, samt en beskrivning av IAS 36 vilken är standarden som hanterar nedskrivningsprövningar av goodwill. Avslutningsvis sammanfattas tidigare studier av ämnet och en redogörelse över tidigare resultat sammanställs.

2.1 Sammanfattning av teoretisk referensram

Upplysningar av god kvalitet i de finansiella rapporterna bidrar till att användare av redovisningen, såsom kreditgivare och aktieinvesterare, kan fatta välgrundade investeringsbeslut (Nilsson et al 2002). Särskilt viktigt är det med korrekta och informationsrika upplysningar gällande poster som i sin karaktär innehåller mycket osäkerhet vid värdering. Den teoretiska referensramen beskriver regelverket IAS 36 punkt 134 som företagsledningarna ska följa vid nedskrivningsprövningar av goodwill. Punkt 134 anger de krav på upplysningar som ska lämnas, vilka ska medföra att informationsasymmetrin mellan företagsledningarna och användare av redovisningen minskar (Nilsson et al 2002). I referensramen beskrivs också närmare att goodwillposten uppstår vid företagsförvärv och att goodwill innan IFRS införande skrevs av genom linjära avskrivningar (Redovisningsrådets Rekommendationer 1:0). Idag ska istället företagen nedskrivningspröva posten minst en gång per räkenskapsår och sedan utförligt enligt IAS 36 punkt 134 beskriva hur denna bedömning och uppskattning gått till. Standarden innehåller delpunkterna a-f och inkluderar termer och formuleringar som kräver viss förklaring för att förstå problematiken och svårigheterna med att följa dem. I referensramen förklaras därför lagtexten och dess termer mer ingående, för att läsaren ska få en bättre förståelse för vad det i praktiken är företagen måste utreda och beskriva för att skapa högkvalitativa upplysningar. Goodwillposten baseras på subjektiva bedömningar om framtida kassaflöden, därför argumenteras även för de konsekvenser som följer av bristande samt fullständiga upplysningar. Högkvalitativa upplysningar bidrar till mer transparens samt en mer effektiv kapitalmarknad genom ökad jämförbarhet (Osborne 2004). Att återge fullständiga upplysningar kan dock vara resurskrävande för företagen, och företagsledningarna måste därför också överväga nyttan gentemot kostnaden. God redovisningskvalitet skapar förtroende och tillit till ledningen (Nilsson et al 2002).

Flera tidigare studier har påvisat att företagen, strax efter IFRS införande, producerade mycket bristfälliga upplysningar (Persson och Hultén 2006, Edlund och Arnell 2007, Mazzi et al 2017). De fann att efterlevnaden av delpunkterna i IAS 36 punkt 134 definitivt bör förbättras och att den bristande kvaliteten delvis kan bero på att standarden anses vara mycket svårtolkad samt att företagen saknar erfarenhet av tillämpning av standarden (Petersen och Plenborg 2010). Kvaliteten förväntas därför bli bättre med tiden (Persson och Hultén 2006). Tidigare forskning visar också att det finns fler faktorer än tid som påverkar upplysningskvalitet, där goodwill-intensitet, storlek, samt val av revisionsbyrå är det mest förekommande variablerna att testa för. Ett positivt samband poneras finnas mellan dessa variabler och upplysningskvalitet (Glaum et al 2012, Khokan Bepari, Rahman och Taher Mollik 2014, Francis och Wang 2008).

2.2. Reglering

För att skapa förståelse för bakgrunden till problematiken med bristande upplysningskvalitet beskrivs till att börja med de regelverk som tillämpas idag samt före IFRS införande och vidare även de mest väsentliga skillnaderna dem emellan. Vid IFRS införande var regelverket helt nytt i Sverige och företagen hade inte skapat någon gemensam praxis, utan utgick till viss del istället från gammal praxis som referens vid tillämpning (Petersen och Plenborg 2010).

Sedan 2005 följs IFRS av samtliga noterade koncerner inom EU. I Sverige måste noterade bolag upprätta sin koncernredovisning i enlighet med IFRS. Om IFRS följs måste även delar av Årsredovisningslagen samt RFR1 följas (Marton et al 2016). IASB som är organisationen som tar fram IFRS, har intentionen att utveckla redovisningsstandarder som är principbaserade istället för regelbaserade (Marton et al 2016). Principbaserade standarder lämnar utrymme för flexibilitet i redovisningen och innebär att företagen måste göra egna tolkningar och bedömningar (Nilsson et al 2002).

Angående goodwill är de mest väsentliga skillnaderna mellan IFRS och tidigare regelverk för noterade koncerner att goodwillposten tidigare systematiskt skulle skrivas av genom linjär avskrivning över nyttjandeperioden, som i normalfallet var maximalt 20 år. Vidare krävde det gamla systemet också att en nedskrivningsprövning genomfördes endast om indikation förelåg på att goodwillposten hade förlorat värde (Redovisningsrådets Rekommendationer 1:0). IFRS kräver istället att en nedskrivningsprövning av goodwill genomförs minst en gång per räkenskapsår, vilket beskrivs närmare i nedanstående stycken.

2.3. Redovisning av goodwill

De senaste åren har goodwill-intensiteten ökat, det vill säga att goodwillposten ökat i andel av balansomslutningen. Därav följer att upplysningar om denna post blir mer relevanta för användare av de finansiella rapporterna (Gauffin et al 2016). För att förstå hur goodwill uppkommer i balansräkning samt hur den ska redovisas enligt IFRS, redogörs nedan för hur posten ska behandlas. Vidare utvecklas också den problematik som uppstår gällande goodwillposten i och med att den innefattar subjektiva bedömningar vid värdering. Detta öppnar i sin tur upp för möjligheten för företagsledningarna att manipulera redovisade siffror, så kallat earnings management (Carlin och Finch 2010).

IFRS 3 är den standard som behandlar rörelseförvärv och identifierar goodwill som följande:

“En tillgång som representerar framtida ekonomiska fördelar som uppkommer från andra tillgångar förvärvade i ett rörelseförvärv som inte är enskilt identifierade och separata [*sic!*] redovisade” (IFRS 3, s.13)

Det är endast vid rörelseförvärv som posten goodwill kan uppstå i ett företags balansräkning. Vid förvärv värderas det förvärvade företags tillgångar och skulder till verkligt värde. Goodwill räknas sedan ut som en residualpost, vilken är skillnaden mellan köpeskillingen och nettovärdet på de tillgångar och skulder som identifierats per förvärvstidpunkten (IFRS 3, Marton et al 2016). Goodwill ses därmed som en ersättning för de framtida kassaflöden som förväntas uppstå. Det som ingår i goodwillpostens värde är exempelvis företagskultur och möjliga synergieffekter (Marton et al 2016).

Nedskrivningsprövning av goodwill är en logisk utveckling av redovisning då de linjära avskrivningarna som tidigare gällde, inte innehöll någon information om den faktiska utvecklingen av värdet på företagens goodwill, vilket försvårade bedömningen för årsredovisningens användare (Jennings, LeClere och Thompson 2001). Dessutom innebar det gamla systemet stora svårigheter för företagen att uppskatta den korrekta nyttjandeperioden för goodwill som posten sedan skulle skrivas av över (Petersen och Plenborg 2010). Informationen ska i och med nedskrivningsprövningarna bli bättre för användarna. När nedskrivningar genomförs ska de även på ett bättre sätt reflektera den minskning av goodwillens värde som sker i verkligheten (Petersen och Plenborg 2010). I och med det nya systemet blir dock goodwillens påverkan på resultatet mindre förutsägbart och det kan skapa problematik i jämförbarhet mellan företag (Carlin och Finch 2010). Ett annat problem med det här sättet att redovisa goodwill på, är att det ger utrymme för vinkling av siffror, så kallat earnings management (Nilsson et al 2002). Eftersom nedskrivningsprövningarna bygger på subjektiva bedömningar ges visst utrymme för företagsledningen att varje år själv bestämma om goodwill ska skrivas ned eller inte. Om incitament finns hos ledningen, exempelvis i form av ett bonussystem baserat på resultat, kan nedskrivningen av goodwill tas upp i en senare period till vilken den egentligen inte hänförs för att öka resultatet i den innevarande perioden. En felaktig diskonteringsränta kan också användas för att beräkna framtida kassaflöden på ett fördelaktigt sätt för företagsledningen (Carlin och Finch 2010).

En undersökning har gjorts av identifiering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv på Stockholmsbörsen sedan införandet av IFRS. Under de tio år som undersökts har identifieringen av immateriella tillgångar varit låg (Gauffin et al 2016). Till viss del förklaras detta av att företag lägger ner begränsade resurser på att identifiera immateriella tillgångar vid mindre förvärv, istället klassificeras dem som goodwill (Gauffin et al 2016). Immateriella tillgångar skrivs, till skillnad från goodwill, av linjärt. Allokering av immateriella tillgångar till goodwill kan också därför bero på att redovisare vet att investerare är känsliga mot årliga avskrivningar i resultaträkningen. Om tillgångarna klassificeras som goodwill blir följden istället att engångsnedskrivningar görs av posten, vilket investerare är mindre känsliga mot (Rehnberg 2012). Ökning av allokering till goodwill kan också förklaras av att de löpande kostnader som avskrivningar för med sig elimineras från resultaträkningen vilket leder till ett bättre resultat (Zhang och Zhang 2017).

2.4. Nedskrivningsprövning av goodwill enligt IAS 36

Genom att företag följer kraven i IAS 36 vid nedskrivningsprövning, förväntas deras redovisning bli av hög kvalitet och innehålla de upplysningar som användare behöver för att fatta välgrundade beslut. Standarden anses av vara mycket komplext formulerad vilket medför att företagen haft svårt att tolka den på ett korrekt vis och därmed lämnat bristfälliga upplysningar (Petersen och Plenborg 2010). Nedan följer en beskrivning av lagen samt de viktigaste termerna och begreppen som företag måste förstå för att kunna tillämpa regelverket på rätt sätt.

IAS 36 behandlar nedskrivningar, standardens syfte är att beskriva de metoder som företag ska använda sig av för att säkerställa att ett företags tillgångar inte redovisas till ett högre värde än återvinningsvärdet (IAS 36). Återvinningsvärdet på en tillgång är ekvivalent med det värde som antingen kan erhållas vid försäljning av tillgången alternativt nyttjande av tillgången i verksamheten (Marton et al 2016). Dessa värden benämns verkligt värde minus försäljningskostnader respektive nyttjandevärde, där det högsta av de två blir återvinningsvärdet (IAS 36 punkt 134). Standarden förklarar även i vilka situationer en

nedskrivningsprövning ska göras samt hur en nedskrivning redovisas i de finansiella rapporterna (Marton et al 2016). Enligt IAS 36 ska posten goodwill nedskrivningsprövas minst en gång per räkenskapsår, eller när indikation på ett minskat värde föreligger (IAS 36). En nedskrivning ska genomföras om det redovisade värdet överstiger nuvärdet av framtida kassaflöden som tillgången förväntas generera (Marton et al 2016). En nedskrivning av goodwill får enligt IFRS aldrig återföras (IAS 36 punkt 124) och internt upparbetad goodwill får aldrig aktiveras (IAS 38).

2.4.1. Uppllysningar

Osäkerhet har en stor inverkan på bedömningen av tillgångars värde och nedskrivningsbehov, vilket leder till att subjektiva bedömningar ligger till grund för antaganden i redovisningen (Marton et al 2016). Detta medför att bedömningar kan göras i enlighet med ledningens egna interna incitament, som då inte alltid korrekt återspeglar den faktiska ekonomiska verkligheten (Marton et al 2016). IAS 36 har begränsat denna handlingsfrihet genom att sätta upp obligatoriska krav på uppllysningar som företagen ska lämna vid behandling av nedskrivningsprövning av goodwill. Kraven syftar till att göra redovisningen mer tillförlitlig och transparent. Upplysningskraven som återfinns i IAS 36 punkt 134 presenteras nedan och ska följas oavsett om en nedskrivningsprövning resulterat i en nedskrivning eller inte. Delpunkt b har exkluderats från detta avsnitt då den berör samtliga immateriella tillgångar och inte specifikt goodwill som denna uppsats behandlar. Delpunkt f har i denna studie förenklat benämnts "känslighetsanalys" som är i linje med tidigare forskning (Persson och Hultén 2006). Fullständig lagtext återfinns i Bilaga 1.

Uppllysningarna ska enligt IAS 36 punkt 134 innehålla:

a) Det redovisade värdet för goodwill som fördelats per kassagenererande enhet (KGE), där en KGE är den minsta grupp av identifierbara tillgångar som i kombination med varandra vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar (IAS 36 punkt 6).

c) Huruvida återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärde eller verkligt värde minus försäljningskostnader.

d) Utifall återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärde ska företaget upplysa enligt delpunkterna d1-5 och bortse från delpunkterna e0-3.

d1) En beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser.

d2) En beskrivning av den metod som använts av företagsledningens för att fastställa värdet på varje viktigt antagande.

d3) Den period över vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflöden baserat på finansiella budgetar och prognoser.

d4) Den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna.

d5) Den diskonteringsfaktor som tillämpats på kassaflödesprognoserna, före skatt (IAS 36 punkt 55).

e) Utifall att återvinningsvärdet baseras på verkligt värde minus försäljningskostnader ska företaget informera om delpunkt e0-e2 och bortse från delpunkterna d1-5.

e0) Huruvida observerat marknadspris använts eller om verkligt värde fastställts genom annan metod. Om marknadspris använts bortses från punkt e1 och e2.

e1) En beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sitt fastställande av verkligt värde minus försäljningskostnader.

e2) En beskrivning av den metod som använts av företagsledningen för att fastställa värdet på varje viktigt antagande.

f) Om en rimligt möjlig förändring i ett viktigt antagande skulle innebära att den kassagenererande enhetens redovisade värde skulle överstiga dess återvinningsvärde ska upplysningar lämnas enligt f1-3.

f1) Det belopp med vilket enhetens återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde.

f2) Det värde som är tilldelat det viktiga antagandet.

f3) Det belopp med vilket värdet som innefattas i det viktiga antagandet måste ändras.

Dessa upplysningskrav som i IAS 36 etiketteras steg a-f har införts då användaren av redovisningen själv med hjälp av informationen ska kunna bedöma huruvida företags eventuella nedskrivningar och dess metoder vid utvärdering av goodwillposten varit rimliga eller inte (Marton et al 2016). Företagens utmaning med IAS 36 ligger i att hitta en balans mellan att lämna relevant och rätt mängd information utan att uppgiften blir alltför tids- och resurskrävande. IAS 36 tillåter därför i vissa fall att information som krävs enligt punkt 134 lämnas i aggregerad form som alternativ till att lämna upplysningar om varje enskild KGE (IAS 36 punkt 134).

2.4.2. Kassagenererande enhet

För att kunna tillämpa ovanstående lagkrav samt producera upplysningar av hög kvalitet krävs först och främst att företagen har god förståelse för vad kravens termer innebär i praktiken. Ett av de mest väsentliga begreppen i punkt 134 är kassagenererande enhet, som är den minsta grupp av tillgångar som i kombination med varandra ger upphov till inbetalningar (IAS 36 punkt 6). Att avgöra vilka tillgångar som ska ingå i en KGE är en bedömningsfråga där företagsledningen måste väga in olika faktorer som till exempel kan vara deras definitioner av produktlinjer, om verksamhetsstyrningen är förenad eller delad, verksamhetsområden eller geografiska områden (Marton et al 2016). Integrerade verksamheter kan medföra problem vid uppdelningen och gränsdragningen av KGE:er. Målet är att på så låg nivå som möjligt identifiera KGE:er för att undvika inkorrekta nedskrivningar av tillgångar (Marton et al 2016).

2.4.3. Kassaflöde

Goodwillposten värderas genom att företagsledningen gör uppskattningar och bedömningar om framtida kassaflöden som förväntas uppstå till följd av innehavandet av goodwillen. Det är en problematisk uppgift, då framtiden inte alltid går att förutspå till den grad som egentligen skulle krävas för en felfri bedömning. Nedan följer en beskrivning av hur IFRS hanterar och uppmanar företagsledningar att göra sina bedömningar om framtida kassaflöden samt vad som ska och inte ska inkluderas vid värdering av goodwill.

Värdet på goodwillposten ska vid tidpunkten för nedskrivningsprövningen fastställas till det värde som företaget anser att den KGE:en kan generera i form av framtida ekonomiska fördelar (Marton et al 2016). Det första alternativet är att beräkna den KGE:ens verkliga värde minus försäljningskostnader. Det verkliga värdet fastställs med mest tillförlitlighet genom att tillgången handlas på en aktiv marknad mellan oberoende parter, där båda parterna gynnas av att transaktionen genomförs (IAS 36 punkt 19 och 25). Det är tillåtet att värdera goodwill till verkligt värde även om tillgången inte handlas på en aktiv marknad om det går att säkerställa att tillgången värderas genom tillförlitliga uppskattningar. Om det inte går att säkerställa, ska nyttjandevärdet istället användas (IAS 36).

Nyttjandevärde bygger på att företaget beräknar de framtida kassaflöden som en KGE förväntas generera genom att nyttjas i verksamheten. Uppskattningarna ska göras av företagsledningen och bygga på rimliga och verifierbara antaganden som beräknas råda under tillgångens återstående nyttjandeperiod (IAS 36 punkt 33). Uppskattningarna ska bygga på budgetar och prognoser för en period som inte överstiger 5 år, om inget rimligt skäl anges för att ha en längre period (IAS 36 punkt 33). Företagsledningen ska jämföra tidigare faktiska utfall av kassaflöden med ställda finansiella prognoser och på så vis bedöma rimligheten i de fastställda antagandena och ledningen kan därmed avgöra dess lämplighet (IAS 36 punkt 34). Kassaflödesprognoser som beräknas bortom prognosperioden ska baseras på en tillväxttakt som inte överstiger den långsiktiga tillväxttakten som gäller för företagets produkter eller bransch, så länge inte en högre tillväxttakt kan motiveras (IAS 36 punkt 33 c). De kassaflöden som ska ingå vid beräkning av nyttjandevärde är prognostiserade inbetalningar som den KGE:en ger upphov till genom brukandet av den i verksamheten. Ingå ska också kassaflöden från prognostiserade utbetalningar som den KGE:en ger upphov till genom brukandet i verksamheten inklusive underhållsinvesteringar, samt eventuella ut- och inbetalningar som den KGE:en orsakar när den avyttras eller utträngs i slutet av nyttjandeperioden (IAS 36 punkt 39).

För att uppskatta framtida kassaflöden för tillgången goodwill krävs att företagsledningen tar hänsyn till pengars tidsvärde samt de risker som följer av innehavandet av den KGE:en. Detta görs genom att diskontera framtida kassaflöden med en diskonterings-sats som ska anges före skatt och återspegla aktuella marknadsmässiga bedömningar (IAS 36 punkt 55).

2.5. Informationsasymmetri och transparens

IAS 36 anses vara komplex och svårt formulerad, vilket leder till att kraven som beskrivs ovan varit svåra för företagen att leva upp till (Petersen och Plenborg 2010). IFRS som regelverk innehåller också mycket flexibilitet i sin karaktär, vilket medför att det finns utrymme för företagsledningar att tillämpa IAS 36 till sin egen fördel. Nedan utreds konsekvenserna av både hög och låg upplysningskvalitet, samt vilka incitament som föreligger till att avsiktligt tillämpa regelverket på ett vinklat sätt. En transparent redovisning med högkvalitativa upplysningar är definitivt till fördel för användarna av redovisningen, men kan vara en avvägningsfråga för företagen beträffande både resursförbrukning och avslöjning av konkurrensmässig information (Marton et al 2016).

När kvaliteten i redovisning uppskattas bedöms till vilken grad ett företags redovisning faktiskt återspeglar dess underliggande verksamhet (Nilsson et al 2002). Ledningen anses vara de som bäst har kännedom om vilka bedömningar och uppskattningar som måste göras. Dessa bedömningar förmedlas sedan till externa intressenter via de finansiella rapporterna. Osäkerhet i uppskattningarna blir särskilt påtaglig gällande goodwill, då denna post saknar

fysisk substans. Det innebär att förtroende för ledningen är av yttersta betydelse för beslutsfattare (Nilsson et al 2002). Poster vars värde bygger på uppskattningar och bedömningar är ofta starkt kopplade till höga krav på upplysningar om hur posten behandlats och värderats enligt IFRS. Incitament kan finnas hos ledningar att vinkla eller förvanska redovisningssiffror eller utelämnat relevant information, för att användaren ska få en viss uppfattning av företaget (Nilsson et al 2002). När detta sker ökar informationsasymmetrin och transparensen minskar.

Enligt Osborne (2004) innebär transparens att intressenter tillåts se in i ett företags system och skapa sig förståelse för de tagna besluten. Krav på transparens begränsar möjligheten till ett opportunistiskt och korrupt beteende hos ledningen att presentera missvisande eller bristfällig information (Osborne 2004). I ett antal standarder inom IFRS förekommer formella krav på transparens, genom upplysningsskyldighet, bland annat i IAS 36 Nedskrivningar (IAS 36). Trots dessa krav är upplysningen och transparensen i många fall otillräcklig bland svenska börsbolag (Persson och Hultén 2006). Vid god upplysningskvalitet ökar transparensen och informationsasymmetrin reduceras. Därmed minskar även den riskpremie som investerare begär som kompensation för det eventuella opportunistiska beteende som kan förekomma hos ledningen (Bushman och Smith 2003). Öppenhet och transparens i redovisningen är av stor vikt då det skapar tillförlitlighet och acceptans av de finansiella rapporterna hos beslutsfattare (Bushman och Smith 2003). Att redogöra för fullständig och transparent information kan vara kostsamt, mätt i både finansiella termer och humankapital. Företagen måste därför väga nyttan gentemot kostnaden (Bushman och Smith 2003).

Företag med mer goodwill-intensiva balansräkningar prioriterar upplysningarna om denna post mer än företag med mindre andel goodwill. De företag med liten andel goodwill lägger inte ner samma resurser på nedskrivningsprövningar då effekten i resultaträkningen är försumbar (Petersen och Plenborg 2010). Större företag är generellt granskade av fler intressenter än vad mindre företag är, vilket leder till att kraven ökar på större företag att lämna korrekta upplysningar i redovisningen (Glaum et al 2012).

2.6. Vad påverkar upplysningskvalitet?

Som ovan nämnts skapar bristande upplysningar sämre underlag för beslutsfattare i och med en ökad informationsasymmetri parterna emellan. Tidigare forskning har dock visat att företagens upplysningskvalitet inte endast beror på hur stor kunskap ledningen har om IAS 36 eller deras avsikt att följa den. Studier av upplysningskvalitet enligt IAS 36 har funnit att det finns flera andra faktorer, både landspecifika och företagsspecifika, som förväntas påverka kvaliteten av företagens upplysningar. De landspecifika faktorer som bidrar till att upplysningskvaliteten varierar är bland annat utformningen av de nationella regelverken, nivån av tillsyn av landets kapitalmarknad samt sociala värderingar och normer (Glaum et al 2012). Då denna studie genomförs i en svensk kontext blir dock endast de företagsspecifika påverkande faktorerna relevanta. I följande avsnitt presenteras de vanligast förekommande företagsspecifika variablerna som antas ha ett positivt samband med upplysningskvalitet och som använts i tidigare forskning.

2.6.1. Tid

Upplysningskvaliteten enligt IAS 36 har varit ett mycket omdiskuterat ämne inom redovisning och standarden har inte fått det genomslag som förväntades vid implementeringen 2005. Övning ger färdighet menar Persson och Hultén (2006) i sin artikel

om upplysningskvalitet som publicerades strax efter införandet av IAS 36. Det syns i tidigare forskning att tid är en betydande faktor som påverkar upplysningskvalitet (Mazzi et al 2017). Tid medbringrar möjligheten för företag att skaffa sig erfarenhet kring en ny standard samt få in en rutin på hur den ska tillämpas. Tolkningssvårigheter med IAS 36 klarnar med tiden (Persson och Hultén 2006) och företagen bygger med tidens gång upp en gemensam praxis (Marton et al 2016). När IFRS först implementerades i Sverige 2005 tillämpade företagen regelverket med bakgrund i de svenska redovisningsprinciper som tidigare rådde. Detta medförde att företagen mer eller mindre till en början tolkade de nya reglerna ur de gamla reglernas perspektiv. Detta kan vara en förklaring till varför upplysningskvaliteten var speciellt låg de första åren efter införandet av IFRS (Glaum et al 2012). Petersen och Plenborg (2010) menar att erfarenhet av värdering är något som höjer upplysningskvaliteten och följer av upprepad tillämpning av standarden år efter år. Tid, inklusive erfarenhet samt uppbyggnad av en gemensam praxis antas därför ha stark påverkan på upplysningskvaliteten.

2.6.2. Företagets goodwill-intensitet

En annan faktor som har inverkan på företags upplysningskvalitet är goodwill-intensitet, det vill säga andelen goodwill av den totala balansomslutningen (Glaum et al 2012). Tidigare forskning har visat att det föreligger ett positivt samband mellan goodwill-intensitet och upplysningskvalitet. Detta följer av att företag med en högre goodwill-intensitet lägger ner mer resurser på detta redovisningsområde än vad företag med mindre andel goodwill gör. Goodwill-intensiva företag producerar därför upplysningar i enlighet med IAS 36 av högre kvalitet (Glaum et al 2012). Detta understöds också om det ses till kostnad kontra nytta för företaget. Att lämna upplysningar av hög kvalitet är resurskrävande och företagen måste därför avväga dess nytta. De koncerner som har en stor andel goodwill är mer angelägna om att inte förlora marknads förtroende angående den redovisade goodwillen och upprätthåller därför en högre upplysningskvalitet (Khokan Bepari et al 2014).

2.6.3. Företagets storlek

Även storleken har visat sig påverka i hur stor utsträckning företag efterlever kraven i regelverket (Tagesson, Klugman och Ekström 2013, Khokan Bepari et al 2014 och Francis och Wang 2008). Tidigare forskning visar att större företag med högre omsättning har mer resurser att tilldela sina redovisningsavdelningar, vilket leder till att de producerar redovisning av högre kvalitet jämfört med mindre företag med begränsade resurser (Glaum et al 2012). Större bolag förväntas även leverera bättre redovisningskvalitet än mindre då de utsätts för starkare yttre påtryckningar från politiska institutioner samt att hög upplysningskvalitet efterfrågas av dess intressenter såsom investerare (Glaum et al 2012).

2.6.4. Företagets val av revisionsbyrå

Flera tidigare studier har visat att det finns ett samband mellan redovisningskvalitet och val och revisionsbyrå (Glaum et al 2012). Revisionsbyråerna inom "Big Four", det vill säga KPMG, EY, PwC och Deloitte, anses producera upplysningar av högre kvalitet än mindre firmor. Anledningen är att revisionsbyråerna inom Big Four har en större budget att lägga på utbildning och revisionssystem samt har starkare incitament att skydda sitt rykte genom att säkerställa hög kvalitet (Francis och Wang 2008).

2.7. Tidigare forskning kring upplysningskvalitet

Det finns ett flertal tidigare studier kring ämnet upplysningskvalitet vid goodwillnedskrivningar gjorda ur olika perspektiv och med olika syften. Dessa studier visar på olika sätt betydelsen och effekterna av god kvalitet på upplysningar för företag. Den generella trenden verkar sammanfattningsvis vara att upplysningskvalitet ständigt blir lite bättre för varje år som går, i och med att företagen skaffar sig erfarenhet och rutin på hur IFRS ska tillämpas (Mazzi et al 2017, Persson och Hultén 2006). Tidigare studier presenteras nedan för att läsaren ska kunna bilda sig en uppfattning om bakgrunden till problematiken, samt för att kunna utgöra underlag och stöd för resultatet av denna uppsats som redogörs för i senare kapitel.

En tidig studie inom ämnet genomförd endast ett år efter införandet av IFRS i Sverige 2005, utreder huruvida ett antal svenska företag noterade på Stockholmsbörsens A- och O-lista uppfyllde IFRS krav på upplysningar vid nedskrivningsprövning av goodwill inom IAS 36 punkt 134 (Persson och Hultén 2006). Studien visade att en relativt stor andel av företagen hade betydande förbättringspotential, dock även att många företag var på god väg att upplysa på rätt sätt och möta IFRS:s krav redan år 2006. Persson och Hultén (2006) redogör i resultatet för graden av uppfyllnad inom varje delpunkt a-f inom IAS 36 punkt 134. De har kommit fram till att de delpunkterna som är mest bristfälligt beskrivna och där först företag möter IFRS:s krav är delpunkterna i d, som berör följande; viktiga antaganden i beräkningen av nyttjandevärdet, metod för fastställande av värde i viktiga antaganden, prognosperiod, tillväxttakt samt diskonteringsränta. Den lägsta uppfyllnadsgraden uppmäts i delpunkt d2 där endast 15 % av de undersökta företagen möter kraven. Vidare visar även delpunkterna d3 och d4 låga resultat, där endast 23 %, respektive 20% uppfyller kraven. Den enda punkt där samtliga undersökta företag möter kraven är delpunkt c, som gäller beräkning av återvinningsvärde. Deras studie visar också att majoriteten av företagen använder sig av nyttjandevärde och att verkligt värde endast nyttjas av två företag vid undersökningstillfället. Sammanfattningsvis presenterar studien att inte ett enda av de undersökta företagen har identifierats som mött samtliga av kraven på upplysning av IFRS (Persson och Hultén 2006). Studiens resultat indikerar på stora behov av förbättring av upplysningskvaliteten inom IAS 36.

En liknande studie genomfördes av KPMG med syfte att analysera anpassningen till de nya kraven i IFRS strax efter dess införande vid bokslutet 2005 (Edlund och Arnell 2007). Studien undersökte 60 noterade bolag och resultaten visade även i denna studie en låg grad av efterlevnad av IAS 36. Undersökningen uppmärksammar att kraven i IAS 36 är mycket omfattande och i vissa fall svårtolkade. Edlund och Arnell kom fram till att delpunkt d3, prognosperiodens längd, saknades i en femtedel av fallen där företagen baserat sitt återvinningsvärde på nyttjandevärde. Hos nästan hälften av företagen saknades uppgifter om delpunkt d4, som berör tillväxttakt bortom prognosperioden. Även hälften saknade information om d1, som berör hur nyttjandevärdet hade fastställts. 70% av bolagen misslyckas också med att upplysa om delpunkt d2, den metod som används för att uppskatta viktiga antaganden vid fastställandet av nyttjandevärdet. Studien lyfter också fram 2 av 60 företag som redan vid bokslutet 2005 lyckats leverera goda upplysningar (Edlund och Arnell 2007).

En omfattande studie gjord av Mazzi et al (2017) undersökte huruvida det finns ett samband mellan upplysningskvaliteten av goodwill och kostnaden för eget kapital och fann ett negativt samband dem emellan. Resultatet visade att ju högre upplysningskvaliteten är, desto lägre blir

kostnaden för aktiekapitalet. Detta samband uppstår på grund av den informationsasymmetri som minskar mellan företaget och dess investerare när upplysningarna i ett företags redovisning till externa parter blir fullständiga och av hög kvalitet. Detta sänker den riskpremie som investerare förväntar sig få ut (Mazzi et al 2017). Liknande resultat med ett negativt samband mellan upplysningskvaliteten av goodwill och kostnaden för eget kapital har även funnits hos studier gjorda av Paugam och Ramond (2015). Mazzis studie inkluderade åren 2008–2011. Under dessa år har medelvärdet på upplysningskvalitet kontinuerligt förbättrats från att vara 78% år 2008 till att ha stigit till 84% år 2011 (Mazzi et al 2017). Detta indikerar att den generella trenden för upplysningskvalitet är att företagen långsamt blir bättre. Trots mindre fluktuationer år till år i motsättning till den generella trenden, visar Mazzis undersökning att upplysningskvaliteten för företagen förbättras med en mindre procentuell ökning varje år och bildar en uppåtgående trend (Mazzi et al 2017).

Ytterligare studier har visat andra fördelaktiga samband med att upprätthålla hög kvalitet vid upplysningar av goodwill enligt IAS 36. André, Dionysiou och Tsalavoutas (2014) visade att det fanns ett positivt samband mellan upplysningar relaterade till IAS 36 och dess inverkan på analytikens precision vid prognostisering. Å andra sidan är det en fin avvägning mellan att vara transparent genom att lämna fullständiga upplysningar och att avslöja affärshemligheter (Marton et al 2016).

Avslutningsvis visar en studie av Petersen och Plenborg (2010) att den låga efterlevnaden av IAS 36 kan bero på standardens utformning och dess formuleringar. IAS 36 innehåller mycket utrymme för subjektiva bedömningar, till skillnad från majoriteten av andra IFRS-standarder. Studien uppmärksammar problematiken med standarden och författarna menar att den är mycket komplex samt att goda kunskaper i värderingsteknik krävs internt i företaget för att kunna möta kraven, då revisionsbyråer inte erbjuder den typen av tjänster (Petersen och Plenborg 2010).

2.8. Granskning av upplysningskvalitet

Tillsyn är en viktig faktor för att företag ska tillämpa reglerna i IFRS på ett korrekt sätt (Carrington, Catasús, Eklöv Alander, Johed, Lundqvist, Marton och Runesson 2015). För att korrigera den bristande upplysningskvalitet som beskrivs ovan finns tillsynsorgan som varje år granskar företagens rapporter för att upptäcka och begränsa kreativ redovisning. IFRS är ett internationellt regelverk men tillsyn sker ändå på nationell nivå. För bolag noterade på Stockholmsbörsen sker bevakningen av deras finansiella rapporter av Nasdaq Stockholm AB, samt av Finansinspektionen (Nasdaq Stockholm 2016).

Nasdaq Stockholm genomför varje år en granskning av finansiella rapporter från företag noterade på Stockholmsbörsen. Vad som återkommande nämns i rapporterna från de senaste åren är att kvaliteten på upplysningar enligt IAS 36 är bristfällig. Nasdaq Stockholm återger exempel på vilka problem som upprepas hos företagen samt konkreta förslag på hur dessa fel ska åtgärdas (Nasdaq Stockholm 2012, 2013, 2014, 2015, 2016). En av de delpunkter som mest förekommande är felaktigt redovisad enligt Nasdaq är punkt d5, diskonteringsräntan, som enligt lag ska anges före skatt (IAS 36 punkt 55). Nasdaq påpekar också att räntan inte ska anges som ett intervall vilket är vanligt förekommande. Nasdaq menar även, efter granskning och kommunikation med bolagen, att det föreligger större risk för nedskrivning av goodwill än vad som framgår i företagens känslighetsanalyser (delpunkt f). Nasdaq begär i rapporten från 2015 att bolagen ska öka och förbättra informationen kring förändringar i varje

viktigt känsligt antagande för att läsaren ska få en mer rättvisande bild av företagens verkliga ekonomiska situation (Nasdaq Stockholm 2015).

2.9. Hypotesformulering

Den teoretiska referensramen sammanfattar problematiken med efterlevnaden av IAS 36, fördelarna med goda upplysningar samt tidigare studiers resultat som visar på bristande kvalitet i upplysningarna vid nedskrivningsprövningar. Ovanstående kapitel leder fram till formuleringen av de hypoteser som testas i senare kapitel och vars resultat presenteras i empirin. Eftersom tidigare forskning indikerar att upplysningskvaliteten blir bättre med tiden, samt att ett positivt samband föreligger mellan hög upplysningskvalitet och variablerna goodwill-intensitet, storlek samt val av revisionsbyrå, har valet gjorts att ta fram ensidiga hypoteser med förutbestämd riktning.

***H₀₁:** Upplysningskvaliteten enligt IAS 36 punkt 134 är inte bättre år 2017 än 2007.*

***H_{a1}:** Upplysningskvaliteten enligt IAS 36 punkt 134 är bättre år 2017 än 2007.*

***H₀₂:** Det finns inte ett positivt samband mellan hög upplysningskvalitet och (1) tid, (2) företagets goodwill-intensitet, (3) storlek, samt (4) val av revisionsbyrå.*

***H_{a2}:** Det finns ett positivt samband mellan god upplysningskvalitet och (1) tid, (2) företagets goodwill-intensitet, (3) storlek, samt (4) val av revisionsbyrå.*

3. Metod

I detta kapitel presenteras uppsatsens metod vilken består av en kvantitativ dokumentstudie. Kapitlet inkluderar även en beskrivning av tillvägagångssättet vid urvalsprocessen, de genomförda statistiska testerna samt motivering till val av oberoende variabler. Respektive avsnitt avslutas också med en kritisk diskussion kring de gjorda metodvalen.

3.1. Undersökningens utformning

Den här uppsatsen undersöker om upplysningskvalitet har blivit signifikant bättre över tid samt studerar sambandet mellan upplysningskvalitet och ett antal oberoende variabler. För att kunna genomföra denna typ av studie genomfördes först en manuell insamling av data som sen analyserades i en regressionsanalys. Dokumenten som undersöktes i denna studie bestod av årsredovisningar från ett stort antal företag. Informationen i årsredovisningarna som uttrycks i textform har omarbetats för att istället uttryckas i kvantitativa termer för att kunna genomföra en statistisk analys. Denna metod benämns innehållsanalys och syftar till att på ett systematiskt och replikerbart sätt analysera ostrukturerad information i textform och översätta den till kvantifierbara värden genom kodning (Bryman och Bell 2013). Fördelen med att mäta graden av efterlevnad genom inhämtning av data från årsredovisningar är att utfallen av mätningen inte påverkas av tidpunkten då datan administreras (Bryman och Bell 2013), eftersom att årsredovisningarna inte ändras efter publicering. Metodvalet är i linje med undersökningens syfte att granska upplysningskvalitet i årsredovisningar över tid och få fram ett generaliserbart resultat.

Uppsatsen undersöker en stor mängd data, som bearbetas genom statistiska analyser för att hitta signifikanta samband och för att jämföra statistiska utfall (Patel och Davidson 2011). Detta kvantitativa metodval lämpar sig bäst för att uppfylla syftet med uppsatsen, som är att hitta statistiskt signifikanta samband över tid. Metodvalet för undersökningen blir ett medel att på ett konsekvent sätt mäta och hantera data. En kvantitativ metod möjliggör att resultatet sedan kan generaliseras och appliceras på hela urvalets population vilket är ett starkt motiv till valet av metod. Tillvägagångssättet är vidare även passande då uppsatsen inte ämnar få urvalets egna uppfattningar eller åsikter om upplysningskvalitet, utan istället en så objektiv bild som möjligt om graden av efterlevnad av regelverket (Patel och Davidson 2011).

Kvantitativa undersökningar kan dock kritiseras då det finns också en risk att statistiska utfall felaktigt uppfattas som definitiva. En kvantitativ dokumentundersökning ger heller inte den djupa förståelse som studien hade erhållit om den hade varit gjord genom en kvalitativ metod med exempelvis intervjuer. Dock hade en kvalitativ undersökning inneburit en begränsning av urvalet då denna metod ofta kräver mer tid per studieobjekt (Bryman och Bell 2013).

Undersökningen är av deskriptivt slag och beskriver förhållanden i dåtid och i nutid. Karaktäristiskt för deskriptiva studier är att endast några utvalda aspekter kring ämnet av intresse studeras (Patel och Davidson 2011). Grundliga beskrivningar görs sedan av dessa aspekter. Denna undersökning fokuserar endast på kraven i den valda punkten 134 från standarden IAS 36. I deskriptiva studier används ofta enbart en teknik för datainsamling, vilket i detta fall var analys av årsredovisningar (Patel och Davidson 2011). Eftersom denna studie även ämnar förklara sambandet mellan upplysningskvalitet och ett antal påverkande

faktorer har den även ett förklarande syfte. Den förklarande delen hanterades genom att den insamlade datan behandlades i en korrelations- samt regressionsanalys, som identifierar samband. Denna metod medförde att variabelernas påverkan på upplysningskvalitet blev förklarade och verifierade genom statistiska tester. Uppsatsen är också hypotesprövande. Två hypoteser har formulerats med bakgrund i den tidigare forskningen och sedan prövats i en regressionsanalys. Hypoteserna ämnar hjälpa till att besvara frågeställningarna, genom att med statistisk signifikans bekräfta eller dementera de erhållna resultaten.

3.2. Data- och informationsinsamling

Urvalet av företag har genererats genom användning av Retriever då sökmotorn hanterar svensk företagsdata och studieobjekten bestod av företag noterade på Stockholmsbörsen. Retriever fanns tillgängligt genom Göteborgs Universitet. Databasen bistod med den finansiella information som krävdes för att göra urvalet, och i de fall som informationen saknades eller var bristfällig gjordes en manuell kontroll för att säkerställa att Retrievers uppgifter stämde överens med informationen i företagens egna rapporterade årsredovisningar. Datan som krävdes för regressionsanalysen gällande de oberoende variabelerna omsättning, goodwill-intensitet samt val av revisionsbyrå inhämtades manuellt från företagens årsredovisningar.

Undersökningen är en dokumentstudie som granskar årsredovisningar. Årsredovisningarna har i första hand laddats ned manuellt från respektive företags hemsida i elektronisk form. Om de finansiella rapporterna inte fanns tillgängliga på företagets hemsidor hämtades de i andra hand från hemsidan allabolag.se. I årsredovisningarna har störst fokus legat på noterna för att genom den informationen fastställa graden av upplysningskvalitet.

De övriga informationskällor som ligger till grund för uppsatsens bakgrund och referensram är främst litteratur, vetenskapliga artiklar och tidigare studier med närliggande teman till ämnet. De vetenskapliga artiklarna har även varit till hjälp vid sammanställandet av problemformulering, syftet med undersökningen samt hypotesformulering, då de har visat vad tidigare forskning har identifierat för svårigheter och problematik med ämnet. De flesta av de nyttjade artiklarna har klassificerats som "Peer Reviewed" vilket medför en större tillförlitlighet och trovärdighet till dess resultat, då märkningen innebär att texten blivit läst och granskad av experter inom ämnesområdet (Göteborgs universitetsbibliotek, 2017). Även att artiklarna hade koppling till kända tidskrifter och universitet ansågs styrka deras tillförlitlighet och dessa artiklar användes därför i största möjliga mån. De artiklar som använts som underlag har lästs med hänsyn till vilket år de publicerades då det har skett ändringar i regelverket under det tidsspänn som den här studien har undersökt. Artiklar och tidigare studier har hittats genom sökfunktionen Supersök på Göteborgs Universitetsbiblioteks hemsida samt via Google Scholar. De sökord som givit mest relevanta träffar för denna studies forskningsfrågor är främst: upplysningskvalitet, IAS 36, nedskrivning samt goodwill, där sökning gjorts på både engelska och svenska.

Vidare har även texter i form av standarder ur IASB:s samlingsvolym använts för att beskriva det rådande regelverket som företagen i urvalet tillämpar. Information har också hämtats från tidskriften Balans samt branschorganisationen FAR. De statistiska analyserna har genomförts i systemet SPSS Statistics, vilket fanns tillgängligt av Göteborgs Universitet.

3.3. Tolkningsmodell av IAS 36 punkt 134

Uppsatsen ämnar identifiera skillnader i upplysningskvalitet mellan två år och se till vilken utsträckning varje delpunkt a-f efterlevs av företagen på Stockholmsbörsen. För att avgöra huruvida kraven för en delpunkt inom IAS 36 punkt 134 var uppnådd av företagen ställdes varje delpunkt mot kriterier i en tolkningsmodell, som vi framställt i syfte att underlätta bedömningen. Modellen utformades i syfte att strukturerat kunna poängsätta företagens upplysningskvalitet genom att godkänna eller underkänna varje delpunkt. Genom denna poängsättning gavs varje företag ett procentuellt betyg på dess upplysningskvalitet och varje delpunkt gavs ett betyg på dess efterlevnad. Dessa procentuella betyg sammanställdes för att sedan användas som beroende variabel i regressionsanalysen.

Tolkningsmodellen som återfinns i Bilaga 2, innehåller grundkraven från regelverket i vänsterspalten samt kompletterande kommentarer i högerspalten som ska förtydliga vad regelverket innebär i praktiken och ge konkreta exempel på när ett krav ska anses som uppnått eller ej. Vid utformandet av modellen har inspiration, vägledning och understöd hämtats från tidigare liknande studier som utformat motsvarande modeller för tolkning av IAS 36 punkt 134 (Mazzi et al 2017, Persson och Hultén 2006). Detta har ökat användbarheten och tillförlitligheten av tolkningsmodellen genom att vi satt upp krav och gränsdragningar analogt med tidigare studier. Vidare har även rapporter gällande övervakning av finansiell information från Nasdaq Stockholm använts som underlag för att framställa modellen. I dessa rapporter identifieras och exemplifieras situationer när upplysningar enligt IAS 36 inte anses möta kraven, samt vad som ska anses vara godkänt (Nasdaq Stockholm 2012, 2013, 2014, 2015).

Det är nästan omöjligt att helt eliminera subjektivitet när texter tolkas. Undersökarna gör tolkningar utifrån deras egen förståelse. Detta innebär att om studien replikeras av någon med annan bakgrund kan studiens resultat bli ett annat. Subjektiviteten har försökt att minimeras genom att sätta upp tydliga gränser, instruktioner och exempel i tolkningsmodellen så att bedömningen av texter blir så konsekvent och objektiv som möjligt (Bryman och Bell 2013). Vidare har undersökarna med jämna mellanrum bedömt samma företag för att upptäcka om skillnader i bedömningarna förelåg.

I denna studie av företagens upplysningskvalitet har inte hänsyn tagits till delpunkt b i punkt 134. Detta val har gjorts då delpunkt b inte berör goodwill specifikt utan samtliga immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod. Elimineringen av delpunkt b är i linje med tidigare studier och är en logisk revidering av punkt 134 med studiens syfte i åtanke (Persson och Hultén 2006, Mazzi et al 2017). Vi har också justerat delpunkt e i vår tolkningsmodell. Lagtexten i IAS 36 punkt 134 delpunkt e har kompletterats med fler krav på upplysningar i versionen som tillämpas av företagen år 2017 än den version som tillämpats av företagen 2007. I 2017 års version har delpunkterna e3, e4 och e5 tillkommit i lagtexten, medan 2007:s version endast består av delpunkterna e0, e1 samt e2. Minimikraven på upplysningar, det vill säga e0-2, är dock identiska för båda åren och därför har ett beslut tagits att det är lagtexten som tillämpades 2007 som tolkningsmodellen utgår från för samtliga år. Delpunkterna e3-5 är därför eliminerade i tolkningsmodellen. Denna justering skapar möjligheter för konsekvent bedömning av företagens upplysningskvalitet med hjälp av tolkningsmodellen. Delpunkten f består av 3 underpunkter, men vi har i denna studie valt att göra en samlad bedömning och poängsättning av denna delpunkt, då det anses mest rättvisande. Underpunkterna i f hänger samman mer än vad underpunkterna i d och e gör, och

det är därför denna delpunkt till skillnad från de andra, bedöms gemensamt. Detta är också i linje med hur tidigare studier behandlat delpunkten (Persson och Hultén 2006).

3.4. Bearbetning av information

Tolkningsmodellen som beskrivs ovan, användes vid granskning av årsredovisningarna. De noter som studerats är de som rör nedskrivning av goodwill. Den data som samlats in i detta steg klassificeras som binär, vilket innebär att det endast finns två möjliga utfall, antingen uppfyller redovisningen upplysningskraven, eller så gör den det inte. Undersökningens två möjliga utfall har kodats genom siffrorna 1 och 0 i enlighet med tidigare studier (Mazzi et al 2017, Persson och Hultén 2006). För de delpunkter inom IAS 36 punkt 134 där upplysningskraven uppfyllts har värdet (1) tilldelats. För de delpunkter där informationen inte angivits eller varit bristfällig och därmed inte uppfyllt kravet har värdet (0) givits. Ingen ytterligare betygsättning av upplysningarna har genomförts. Det innebär att det i denna studie blir oviktigt hur nära eller långt ifrån ett företag var att uppnå upplysningskraven. Det enda relevanta för denna studie var huruvida kravet nås eller ej i form av betyget godkänt (1) eller underkänt (0). I vissa fall har företag kunnat bortse från kraven om en specifik delpunkt. I dessa situationer har delpunkten inte givits något betyg utan tilldelats markeringen (-).

Den kodning som gjorts uppfyller kriterierna om separata dimensioner, ömsesidigt uteslutande svar och uttömmande svar som beskrivs som viktiga vid kodning i Bryman och Bell (2013). För att omvandla den binära datan till kvotdata har betyget för varje separat delpunkt summerats och sedan dividerats med antalet undersökta koncerner. På så vis togs ett genomsnitt fram i form av en procentsats som beskrev i vilken utsträckning varje punkt i uppfylldes av företagen. Detta tillvägagångssätt applicerades på båda åren 2007 och 2017 för att utfallen sedan skulle kunna jämföras.

Som ovan nämnts finns endast två möjliga utfall i kodningen. Om ett företag har förbättrat sitt informationsinnehåll men fortfarande inte uppnått de ställda kraven i IAS 36 har detta således inte avspeglats i resultatet av denna studie. Detta metodval kan kritiseras, men det valda kodningssystemet ansågs trots det vara det mest lämpliga då det möjliggör tydlig gränsdragning och konsekvent bedömning med minsta möjliga subjektivitet. Metodvalet är också i linje med tidigare studier (Mazzi et al 2017, Persson och Hultén 2006).

För att identifiera svårigheter och brister med kodningssystemet och den framtagna tolkningsmodellen, se Bilaga 2, genomfördes först en pilotundersökning på tio slumpmässigt utvalda företag i enlighet med tidigare forskning (Mazzi et al 2017). Då kodningen i denna undersökning innebar tolkning av text var det viktigt att instruktionerna var tydliga för att kodningen skulle tillämpas konsekvent, både över tid och mellan undersökarna (Bryman och Bell 2013). De svagheter som identifierades var främst svårigheten med att på ett konsekvent sätt bedöma huruvida kraven på antaganden samt metod vad uppnådda eller inte. Vidare gjordes även avstämningar kontinuerligt under studien mellan undersökarna för att säkerställa att bedömningen genomfördes på ett så konsekvent sätt som möjligt.

3.5. Urvalsprocessen

I tabellen nedan beskrivs den process som genomgåtts för att ta fram urvalet för denna studie. I följande avsnitt förklaras tabellens elimineringar.

Tabell 1: Urval och bortfall

<i>Fullständig population</i>	300
<i>Bortfall för företag inom bank, finans, försäkring</i>	-35
<i>Bortfall på grund av avsaknad av goodwill vid något eller båda av de undersökta åren</i>	-84
<i>Bortfall på grund av annat regelverk</i>	-2
<i>Bortfall då årsredovisningar ej fanns tillgängliga för de båda undersökta åren</i>	-71
<i>Undersökta företag</i>	108

Denna dokumentstudie byggde på data insamlad från koncerner som är noterade på Stockholmsbörsens Large, Mid samt Small Cap-lista. Då noterade bolag ska följa IFRS i sin koncernredovisning var dessa företag av intresse för denna undersökning. En begränsning av urvalet har gjorts till Stockholmsbörsen för att uppnå ökad jämförbarhet mellan företagen, då de är noterade i samma land och följer samma kompletterande lagstiftning utöver IFRS samt har gemensam praxis. Valet att inkludera samtliga koncerner på Stockholmsbörsen oavsett storlek gjordes för att säkerställa att ett tillräckligt stort urval erhöles.

Den utvalda populationen bestod av 300 koncerner. De företag som tillhör branschkategorierna bank, finans och försäkring exkluderades eftersom att de har särskilda redovisningsregler (Finansinspektionen 2010). Denna exkludering är i linje med tidigare liknande studier (Camodeca et al 2013, Mazzi et al 2017). Då studien rör upplysningskvalitet vid nedskrivningsprövning av goodwill inkluderades enbart de företag som redovisat goodwill under samtliga undersökta år. För de företag som enligt Retriever redovisat goodwill endast för något av de undersökta åren gjordes en kontroll manuellt av företagens årsredovisningar för att säkerställa att uppgifterna från Retriever var riktiga. Om goodwill inte återfanns i deras årsredovisning exkluderades även dessa företag. Bortfall skedde även för de företag som inte har följt IFRS under hela undersökningsperioden. En vidare exkludering gjordes av företag som endast varit noterade på börsen vid ett av de undersökta åren, dvs 2007 eller 2017. Då datan har analyserats med hjälp av en regression är krävdes det att data samlades in från samma företag år 2007 som år 2017. De bolag som har brutet räkenskapsår fördelades av Retriever till det år under vilket flest månader inföll på. Urvalsprocessen lämnade 108 koncerner att studera, se Tabell 1 ovan, varav 36 koncerner var noterade på Large Cap-listan, 37 noterade på Mid Cap-listan samt 35 på Small Cap-listan. Samtliga koncerners årsredovisningar observerades från två tillfällen vilket gav studien totalt 216 observationer.

3.6. Period

Valet av år baserades på intresset av att analysera så aktuella siffror på upplysningskvalitet som möjligt, därav valet av år 2017. Intresse fanns också av att granska implementeringen av IFRS och analysera hur väl det nya regelverket integrerats i redovisningen över tid. Utfallet från 2017 jämfördes därför med utfallet för tio år sedan, från år 2007. Vid utgången av år 2007 hade IFRS endast tidigare tillämpats i två år. Utgångspunkten i uppsatsen bygger därför

på antagandet om att upplysningskvaliteten var lägre för 10 år sedan än vad den är idag. Utgångspunkten baseras på antaganden om oerfarenhet samt brist på praxis och rutin hos företagen år 2007. Dessa antaganden är i linje med tidigare forskning (Persson och Hultén 2006, Mazzi et al 2017).

Flera likartade studier har tidigare gjorts på ämnet, men denna undersökning fyller ett forskningsgap i och med tidsintervallet på tio år som uppsatsen genom ett tvärsnitt ämnar studera, inkluderat de mest aktuella siffrorna på upplysningskvalitet som finns att tillgå vid undersökningens genomförande. Det hade givits en tydligare bild av utvecklingen över tid om årsredovisningar varit insamlade från samtliga år under de tio år som behandlats, och inte endast för två år. Dock har datan som uppsatsen bygger på till största delen samlats in manuellt, vilket begränsar möjligheten att undersöka ett större antal år. Att endast två år undersöks kan ifrågasättas då resultaten då kan ha genererats av slumpen. Dock säkerställdes urvalets storlek och regressionsanalysens signifikansnivå att de erhållna resultaten inte kan ha genererats av slumpen.

3.7. Regressionsanalys

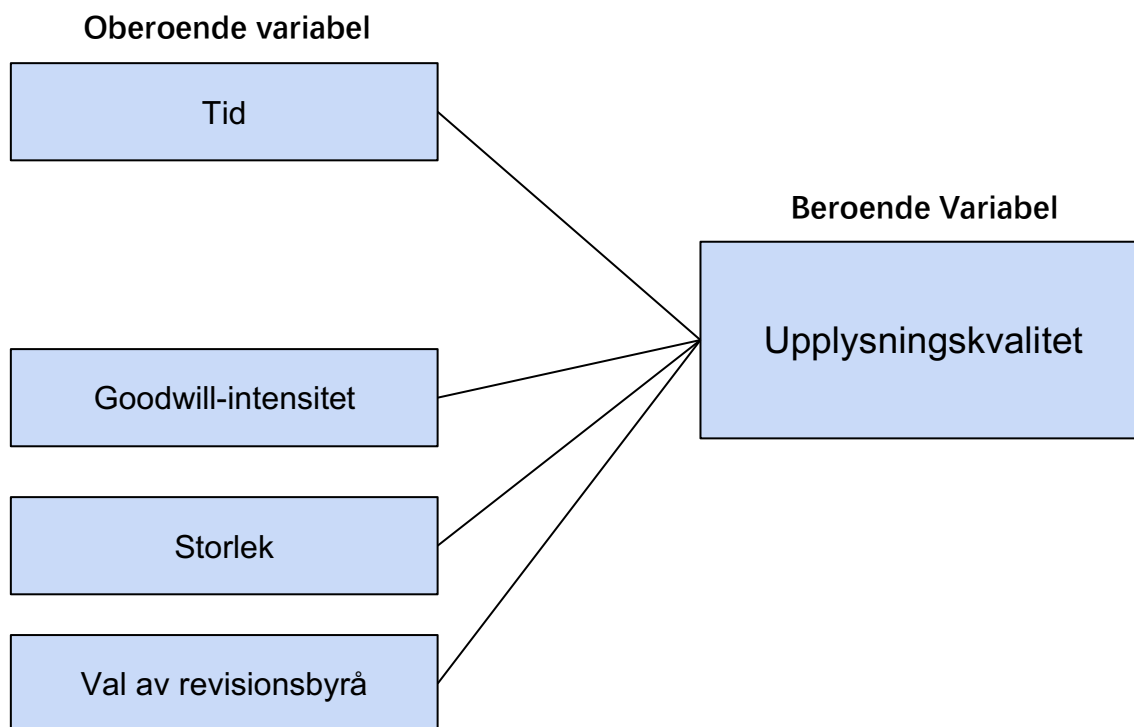
Efter att den manuella datainsamlingen som beskrivs ovan var slutförd, behandlades den framtagna informationen genom flera statistiska analyser i SPSS Statistics. De statistiska testerna genomfördes för att besvara frågeställningarna och hypoteserna, då uppsatsen ämnar förklara till vilken grad identifierade skillnader i upplysningskvalitet kan förklaras genom ett antal oberoende variabler.

Den beroende variabeln i regressionsanalysen var upplysningskvalitet. Utöver upplysningskvalitet har det i denna studie applicerats fyra oberoende variabler i regressionsanalysen som alla pönades ha en påverkan på upplysningskvalitet. Andra potentiellt påverkande faktorer har också beaktats, men studiens fyra oberoende variabler är noggrant utvalda analogt med tidigare forskning (Glaum et al 2012, Khokan Bepari et al 2014, Tagesson et al 2013, Francis och Wang 2008). I denna studie säkerställdes de oberoende variabelernas statistiska signifikans först i och med regressionens genomförande. De fyra oberoende variabelerna som använts i denna studie är tid, företagets storlek i form av omsättning, goodwill-intensitet samt val av revisionsbyrå. Nedan, i Ekvation 1 presenteras regressionsanalysens formel, där ε antas vara en normalfördelad stokastisk variabel som förklarar de små avvikelserna mellan den beroende och oberoende variabeln som den oberoende variabeln förväntades ge upphov till. I Figur 2 visas sedan en förenklad illustration av det samband som denna uppsats ämnar undersöka.

Ekvation 1: Formel för multipel regressionsanalys

$$\text{Upplysningskvalitet} = \beta_0 + \beta_1 \text{Tid} + \beta_2 \sum \text{oberoende variabler} + \varepsilon$$

Figur 2: Regressionsmodellens variabler

3.7.1. Kontroll av variabler

Innan regressionsanalysen kunde genomföras gjordes ett antal kontroller av variablerna för att säkerställa att inga eliminerings behövde göras innan regressionen kunde genomföras. Med syfte att säkerställa att ingen multikollinearitet, det vill säga intern korrelation förelåg mellan variablerna genomfördes en kontroll med hjälp av Collinearity Diagnostics samt en korrelationsanalys. Multikollinearitet uppstår när två eller fler av variablerna har en för hög inbördes korrelation, detta leder till svårigheter att hålla isär variablernas effekt på den beroende (Djurfeldt, Larsson och Stjärnhagen 2018). Collinearity Diagnostics tar fram ett VIF-värde, vilket ska vara lägre än fyra för att det inte ska uppstå problem i regressionsanalysen. Tumregeln för korrelationsanalysen är att värden mellan -0,7 och 0,7 inte kräver eliminering av variabeln. Den starkaste möjliga korrelationen mellan variablerna antar värdet 1 eller -1 (Djurfeldt och Barmark 2009).

Därefter kontrollerades det för extremvärden genom Casewise Diagnostics samt ett spridningsdiagram. Punkterna i spridningsdiagrammet bör visa en jämn spridning runt regressionslinjen och visar om något underliggande samband, så kallat heteroskedasticitet föreligger. Casewise Diagnostics visar de utfall som avviker stort från medelvärdet. Extremvärden kontrollerades också med hjälp av Cook's Distance, där ett värde större än 1 påvisar ett potentiellt problem med utfallen i Casewise Diagnostics. Medelvärde och standardavvikelse beräknades sedan för samtliga variabler. Dessa jämfördes med varandra, om standardavvikelsen var högre än medelvärdet logaritmerades variabeln innan den kunde användas i de statistiska testerna. Detta gjordes eftersom en snedfördelning av en variabel innebär problematik i regressionsanalysen (Djurfeldt et al 2018).

3.7.2. Statistiska tester

För att besvara frågeställning 1 samt hypotes 1, angående huruvida upplysningskvaliteten blivit signifikant bättre mellan de undersökta åren, genomfördes t-tester. I utförandet av t-testerna undersöktes först spridningen av variansen i datan genom Levene's test. Utfallet av detta test visar vilken utgångspunkt som ska tas i t-testet. Tumregeln säger att om signifikansen är högre än 0,05 ska det antas att varianserna är lika och om signifikansen är lägre än 0,05 ska det antas att varianserna är olika. T-testet testade om skillnaden mellan de olika årens medelvärde av upplysningskvalitet var signifikant samt att sannolikheten att utfallet har genererats av slumpen var tillräckligt låg. En vedertagen tumregel för statistisk signifikans är att p-värdet bör anta ett värde som är lägre än 0,05 (Djurfeldt et al 2018). T-tester genomfördes också på förändringen mellan åren per delpunkt i tolkningsmodellen, för att säkerställa dess statistiska signifikans.

För att besvara frågeställning 2, angående de oberoende variabelernas påverkan på upplysningskvalitet genomfördes sedan regressionsanalysen. Jämförelse av flera variabelers påverkan på den beroende variabeln upplysningskvalitet möjliggjordes genom valet av en multipel regressionsanalys (Djurfeldt et al 2018). I regressionsmodellen tar signifikansnivån hänsyn till variabelernas påverkan på varandra vilket inte görs i korrelationsanalysen. Förklaringsgraden R^2 som visas i regressionsanalysen, påvisar den andel av den totala variansen i den beroende variabeln som kan förklaras av de övriga variabelerna i regressionsanalysen. R^2 antar värden mellan 0 och 1 där värdet 1 innebär ett fullständigt samband. När fler variabler inkluderas kommer troligtvis R^2 att öka trots att informationen som tillförs av variabelerna inte nödvändigtvis är signifikant, detta leder till ett överdrivet värde på R^2 . Justerat R^2 är ett försiktigare mått, då det justerar för ett lågt antal observationer. Tumregeln säger att om urvalet består av fler än 200 observationer kan måttet R^2 användas (Djurfeldt et al 2018).

För att kunna jämföra variabelernas inverkan på upplysningskvalitet granskades b-koefficienterna som framtagits genom regressionsanalysen. Den variabel som har högst standardiserad b-koefficient, är den faktor som ensam har starkast effekt på den beroende variabeln upplysningskvalitet. De ostandardiserade b-koefficienterna anger hur mycket upplysningskvalitet förändras när de oberoende variabelerna växer ett steg (Djurfeldt et al 2018). En separat analys av b-koefficienten gjordes för var och en av de oberoende variabelerna. Vidare undersöktes också den statistiska signifikansen av b-koefficienten för att kontrollera att resultatet inte genererats av slumpen. Genom den statistiska signifikansnivån avgjordes också huruvida nollhypotesens fyra delar kunde förkastas eller inte. Om regressionsanalysen inte bidrog med statistiskt signifikant resultat angående en oberoende variabel, har denna för ökad förståelse och fördjupning i ämnet, istället sammanställts i en tabell som inkluderar medelvärde, median och standardavvikelse.

4. Empiri och analys

I detta kapitel besvaras uppsatsens frågeställningar samt hypoteser genom en redogörelse av studiens resultat. En diskussion förs kring utfallen samt jämförs med tidigare forskningsresultat. Kapitlet inleds med en beskrivning av varje delpunkts efterlevnad följt av en sammanställning av resultatet från regressionsanalysen.

4.1. Empiri och analys av frågeställning 1 och hypotes 1

I följande avsnitt besvaras frågeställningen: “Har upplysningskvaliteten enligt IAS 36 punkt 134 blivit signifikant bättre år 2017 jämfört med år 2007, och hur skiljer sig upplysningskvalitet i årsredovisningarna per delpunkt mellan åren?”. Resultatet från första delen av frågan presenteras nedan i Tabell 2 och utvecklas i följande avsnitt.

Tabell 2: Jämförelse av medelvärden på upplysningskvalitet

ÅR	Medelvärde %	N	Standardavvikelse
2007	54,40	108	20,32
2017	78,86	108	17,70
Totalt	66,63	216	22,62

För att fastställa om upplysningskvaliteten blivit signifikant bättre år 2017 jämfört med år 2007 beräknades medelvärdet på upplysningskvalitet per år. Medelvärdet på företagets upplysningskvalitet år 2007 var 54,40% och 78,86% för år 2017, vilket innebär en essentiell höjning av kvaliteten. Detta innebär en ökning på 24,46 procentenheter från år 2007 till år 2017.

Som beskrivs i metoden undersöktes den insamlade datan först i ett spridningsdiagram, innan de statistiska testerna kunde genomföras. Testet visade inte någon heteroskedasticitet. En vidare kontroll gjordes genom Casewise Diagnostics, vilket visade att det fanns två värden som inte kunde förklaras av modellen och som därmed kunde innebära problematik i undersökningen. Med hjälp av Cook's Distance kontrollerades dessa värden. Det högsta värdet som identifierades var 0,057, vilket är lägre än 1 och värdet utgjorde därför inte något problem för modellen och ingen justering av extremvärden genomfördes.

För att säkerställa att förbättringen mellan årens medelvärden är signifikant, och inte genererats av en slump, genomfördes Levene's test och ett t-test vars utfall visas i Tabell 3 nedan.

Tabell 3: Levene´s test och t-test för medelvärden på upplysningskvalitet

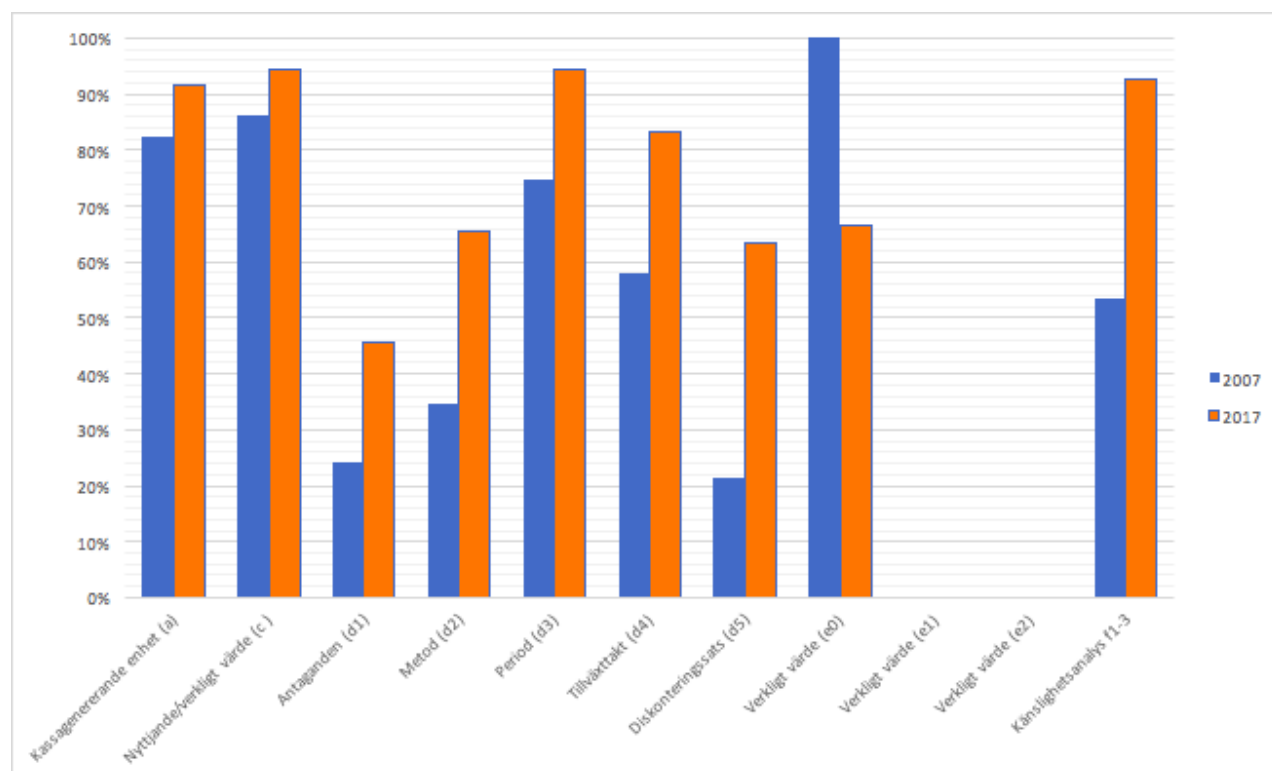
	Levene´s test		T-test	
	sig.	sig.	Skillnad i medelvärde	Skillnad i standardfel
Equal variances assumed	0,068	0,000	-0,2446	0,0260

Först granskades Levene´s test som visade att varianserna ska antas vara lika när resterande värden tolkas, då värdet är större än 0,05. T-testet visade en signifikansnivå på 0,000 vilket innebär att medelvärdet från 2017 kan sägas vara signifikant bättre än medelvärdet år 2007. Med statistisk säkerhet kan därför nollhypotes 1 förkastas, och upplysningskvaliteten kan med säkerhet sägas vara bättre år 2017 än 2007.

4.2. Upplysningskvalitet per delpunkt

Nedan i Graf 1 sammanställs de erhållna resultaten från den andra delen av frågeställning 1 som rör efterlevnad per delpunkt och resultaten beskrivs vidare i följande avsnitt.

Graf 1: Upplysningskvalitet per delpunkt i IAS 36 punkt 134 för 2007 och 2017*

*Stapel a,c och f inkluderar 108 observationer per år. D1-5 inkluderar 107 observationer per år. E0 inkluderar 1 observation år 2007 och 3 observationer år 2017. E2-3 inkluderar 1 observation per år.

Grafen visar till vilken grad varje delpunkt a-f (med undantag för b) har uppfyllts, där utfallen från 2007 visas i den blå vänstra spalten och utfallen från 2017 visas i den orangea högra spalten. Läsaren bör observera att varje stapel och delpunkt inte innefattar samma antal observationer. Samtliga av delpunkt a, c och f inkluderar ett lika stort urval av 108 företag

båda åren. Delpunkterna d1-5 inkluderar 107 företag både åren men delpunkten e0 inkluderar endast 1 företag år 2007 och 3 företag 2017. Delpunkterna e1 och e2-3 inkluderar båda åren endast 1 företag. Denna fördelning beror på att företagen själva väljer mellan att redovisa enligt delpunkterna d eller e, där majoriteten av företagen väljer att följa d. Staplarna på delpunkterna e visar således endast om de maximalt 3 företagen lyckats uppfylla kraven som de själva valt att redovisa efter.

Studiens resultat visar att upplysningskvaliteten av alla delpunkter inom punkt 134 har förbättrats, förutom delpunkterna e0-2. Detta innebär att företagen på ett bättre sätt har följt regelverket år 2017 än 2007 och lyckats inkludera mer korrekt information vid det senaste undersökta tillfället än det första. Resultaten har kontrollerats och bekräftats med t-tester, deras statistiska signifikans beskrivs separat per delpunkt. Nedan redovisas den procentuella förändringen per delpunkt.

4.2.1. Delpunkt a

Upplysningskvaliteten för delpunkt a gällande det redovisade värdet på goodwill per KGE, har vid de båda undersökta tillfällena resulterat i höga siffror. Delpunkt a har förbättrats från 82,32% efterlevnad år 2007 till 91,66% år 2017. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,043 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen.

Denna delpunkt har kunnat godkännas i de flesta fallen då företagen klart och tydligt, ofta i tabellform, redovisat sina KGE:er och deras värden. Denna delpunkt har varit lättolkad för undersökarna och i de fall där företag underkänts har det heller inte varit något tvivel om varför. Det som bör nämnas är dock att företagen baserar bedömningar om vad som utgör en KGE på subjektiva uppskattningar och antalet KGE:er har därför varit mycket varierande mellan företagen. Vid detta har inte lagts någon värdering.

4.2.2. Delpunkt c

Delpunkt c gällande den grund som enhetens återvinningsvärde har fastställts på, är den delpunkt som företagen lyckats upplysa om bäst under samtliga undersökta år, med en efterlevnad på 86,08% år 2007 och 94,39% år 2017. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,039 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen.

I majoriteten av fallen har företagen beskrivit att de fastställt återvinningsvärdet genom att beräkna nyttjandevärdet och till dess följd har företagen sedan därför redovisat enligt delpunkterna d1-5 och bortsett från delpunkterna e0-2. Om återvinningsvärdet istället fastställts genom verkligt värde minus försäljningskostnader ska delpunkterna e0-2 följas och d1-5 bortses från. Även delpunkt c var okomplicerad att bedöma för undersökarna då lagtexten i IAS 36 är mycket tydlig och ger två konkreta val på värdering för företagen att välja mellan. Tolkningsmodellen anger tydligt att minst ett av de två värderingsmetoderna nyttjandevärde eller verkligt värde måste tillämpas för godkännande.

4.2.3. Delpunkt d1

Delpunkt d1 innebär att företaget ska ange en beskrivning av de viktigaste antagandena som är gjorda för ställda kassaflödesprognoser. Undersökningen resulterade i en uppfyllnadsgrad på 24,3% år 2007 och 45,79% år 2017. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,001 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen. Delpunktens

uppfyllnadsgrader kan anses låga då det vid de båda undersökta tillfällena är mindre än hälften av företagen som uppnått kraven.

Anledningen till den låga efterlevnaden kan vara att denna delpunkt kräver en större mängd upplysningar än föregående delpunkter för att godkännas, och att det därför blir svårare för företagen att informera om den på rätt sätt. För att beskriva samtliga av de viktigaste antagandena innebär det givetvis att företagen måste göra en subjektiv tolkning av vad de anser vara de mest väsentliga antagandena som kan påverka kassaflöden. När årsredovisningarna granskades lades ingen värdering i vilka antaganden som företagen ansåg vara viktigast då detta är en företagsspecifik bedömning som kräver tillgång till intern information. Istället kontrollerades endast att företagen inte använde sig av formuleringar som antyder att endast några av de viktiga antagandena inkluderades och att minst tre viktiga antaganden beskrevs.

En anledning till den låga uppfyllnadsgraden för denna delpunkt kan bero på tolkningsmodellens utformning. Denna anger att minst tre av ett större antal exempel på antaganden ska beskrivas av företaget för godkännande. Det har visat sig under undersökningens gång att många företag ofta endast beskriver ett eller två antaganden. Vid utformningen av tolkningsmodellen har dock gränsdragningen vid tre antaganden gjorts analogt med tidigare studier och anses vara en rimlig nivå på upplysningar för att läsaren ska få förståelse för företagets värdering. Däremot förekom det antagningsvis också fall där företagen fått godkänt genom att beskriva tre viktiga antaganden, men där de egentliga bedömningarna internt inom företaget byggts på fler antaganden som inte återges i årsredovisningen. Detta kan antas vara av konkurrensskäl. Företag kan medvetet utelämnat antaganden som legat till grund för beräkningarna, för att inte avslöja känslig information (Marton et al 2016). Dock ses en stor förbättring av delpunkten på 21,49 procentenheter. Mycket tyder således på att företagen kommer att fortsätta bli bättre med åren när de får rutin på vad deras upplysningar enligt regelverket bör innehålla. Denna delpunkt var svårare att bedöma för undersökarna då företagen på mycket olika sätt och genom olika typer av formuleringar angivit dessa antaganden. Ofta förekom vagt eller tvetydigt beskrivna antaganden som det som läsare var svårt att tolka.

4.2.4. Delpunkt d2

För att uppfylla delpunkt d2 måste företagen beskriva den metod som använts för att fastställa värdet för antagandena i delpunkt d1. Här har bedömningen gjorts att även om företaget inte uppfyller kraven enligt d1, kan ändå d2 godkännas. Denna problematik uppkom i de fall där företagen har beskrivit vilka antaganden som gjorts, men att färre än 3 angetts eller att antaganden angetts som tolkningsmodellen inte exemplifierar och godkänner. Denna delpunkt har förbättrats väsentligt med en ökning med 30,84 procentenheter, från ett resultat på 34,58% år 2007 till 65,42% år 2017. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,000 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen.

Förbättringen av delpunkt d2 beror till stor del på att företagen under 2017 i större utsträckning använt sig av den exakta formuleringen från tolkningsmodellen som är att värdet på antaganden återspeglar tidigare erfarenheter eller är i överensstämmelse med externa informationskällor. Denna formulering har även accepterats i tidigare undersökningar (Persson och Hultén, 2006). Nasdaq Stockholm har i sina årliga rapporter uppmanat företagen att använda sig av denna formulering, och det kan vara en av de bakomliggande orsakerna till förbättringen (Nasdaq, 2015). Formuleringen kan dock ifrågasättas, då den kan anses vara

bristande i sitt faktiska informationsinnehåll. Den anses emellertid som godkänd enligt tolkningsmodellen då den uppfyller minimikravet.

Det är dock fortfarande många företag som misslyckas med att ange metod för fastställande av antagandena, eller som endast delvis anger metod för vissa antaganden. Möjligtvis kan även denna låga siffra på efterlevnad bero på att företagen inte vill utelämna konkurrenskänslig information (Marton et al 2016).

4.2.5. Delpunkt d3

Denna delpunkt angår prognosperioden för kassaflöden och hade en hög grad av efterlevnad redan år 2007 där nästan tre fjärdedelar av företagen lyckats uppfylla kravet, 74,77%. År 2017 är detta den delpunkt tillsammans med delpunkt c som nått den högsta graden av efterlevnad på 94,39%. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,000 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen.

I de flesta fall har det inte rått några tvivel vid bedömningen av denna delpunkt. I de fall där företagen uppfyllt kraven har företagen tydligt formulerat sina upplysningar om delpunkt d3. När företagen misslyckats har det i majoriteten av fallen berott på att de varit mycket sparsamma med information i största allmänhet och att det då inte framgått att budgetar för prognosperioden varit fastställda av företagsledningen, som ska anges enligt IAS 36. Antagningsvis har de företag som inte angett att det är företagsledningen som fastställt budgetar inte utelämnat denna information på grund av konkurrensskäl. Det är mer sannolikt att de misslyckats på grund av att de inte insett vikten av denna komponent i lagtexten och därmed inte ägnat uppmärksamhet åt denna.

4.2.6. Delpunkt d4

För godkännande av delpunkt d4 krävs att företagen anger den procentuella tillväxttakt som används för att extrapolera tillväxtprognoser bortom den aktuella perioden. År 2007 uppnåddes kraven i delpunkten av 57,94% av företagen och år 2017 83,18%, vilket är en ökning på 25,24%. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,000 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen.

Ett mindre antal av företagen har misslyckats då de endast angett att tillväxttakten är i linje med inflationen, och andra har inte angett någon information om delpunkten alls. I enstaka fall har en högre tillväxttakt angetts som överstigit tolkningsmodellens gränsdragning vid 3 procent, vilket inte har godkänts om det inte funnits en motivering till denna höga tillväxttakt. De företag som angett nolltillväxt har ansetts som godkända då tolkningsmodellens intervall ligger mellan 0–3%. Uppfyllnadsgraden av delpunkten kan anses relativt låg i förhållande till hur tydligt och begripligt delpunkten är formulerad i IAS 36. Möjligtvis är utelämnandet av information ett aktivt val för att inte avslöja information om företagets förutspådda tillväxt till konkurrenter.

4.2.7. Delpunkt d5

Delpunkt d5 berör företagets diskonteringsränta. Bortsett från delpunkterna e0-2, var d5 definitivt den delpunkt som företagen redovisat sämst resultat på under år 2007. År 2007 uppfyllde endast 21,5% av företagen kraven, men en markant skillnad ses till år 2017 när 63,55% av företagen blev godkända. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,000 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen.

Den största problematiken inom denna delpunkt var att majoriteten av företagen angav diskonteringsräntan efter skatt, vilket strider mot IAS 36 punkt 55 som anger att räntan ska anges före skatt. Nasdaq har påpekat i sina årliga rapporter att detta är ett problem. Det andra misstaget var att många företag angav en och samma diskonteringsränta för samtliga KGE:er, utan att motivera varför detta skulle vara rimligt. Dessa upplysningar godkändes inte. Till år 2017 har en stor förbättring av upplysningarna skett, på 42,05 procentenheter. År 2017 är det en betydligt större del av företagen som fått rutin på att specificera och ange en individuell procentsats per KGE, alternativt motivera varför detta inte angetts. En mycket tydligare struktur inom denna delpunkt återfinns i årsredovisningarna från år 2017 än 2007, som gör det betydligt enklare att som läsare få en uppfattning av hur företaget diskonterat kassaflöden.

En av orsakerna till att delpunkt d5 hade så låg grad av efterlevnad år 2007 kan ha att göra med att det tidsmässigt inte var långt efter IFRS införande i Sverige och att företagen vid den tidpunkten inte blivit helt bekanta med regelverket. I IAS 36 punkt 134 delpunkt d5 framgår det inte huruvida diskonteringsräntan ska anges före eller efter skatt, utan detta återfinns i en annan punkt inom standarden, punkt 55. Detta kan vara en orsak till att informationen om att räntan ska anges före skatt har undgått många företag under de första åren efter implementering av IFRS, samt anledningen till att det med år av erfarenhet och tillämpning av regelverket blivit bättre.

4.2.8. Delpunkt e0

Delpunkt e0-2 berör värdering av goodwill till verkligt värde. Företaget ska ange om värderingen skett genom användning av marknadspriset eller genom annan metod. Endast om en annan metod använts ska företaget upplysa enligt delpunkterna e1 och e2. Vid närmare granskning av de procentuella siffrorna som beskriver uppfyllnadsgraden av delpunkterna e, bör läsaren uppmärksamma det låga antalet företag som upplyst om dessa delpunkter och som därför inkluderats i Graf 1. År 2007 var det endast ett företag som gjort valet att redovisa enligt e samt lyckades, därav den höga siffran på 100%. År 2017 bestod observationerna av 3 företag som redovisade minst en KGE till verkligt värde minus försäljningskostnader, varav två lyckades uppnå kraven enligt e0 och ett företag misslyckades. Det är förklaringen till varför delpunktens efterlevnad minskat med 33,33 procentenheter. Viktigt är dock att beakta att t-testet som genomfördes på delpunkten visar att resultatet inte är statistiskt signifikant, då signifikansnivån var 0,667. Detta medför att resultatet mycket troligt har genererats av slumpen. Detta kan förklaras genom det synnerligen begränsade antalet observationer på totalt 4 företag som har upplyst enligt denna delpunkt.

Det är svårt att dra några slutsatser eller se några mönster om vad som eventuellt är problematiskt med att uppfylla kraven enligt delpunkt e0 då antalet observationer är begränsat till maximalt 3 utfall per år. Orsaken till att företag väljer att inte redovisa enligt delpunkterna e0-2 är att delpunkterna kräver att goodwillposten går att värdera till ett tillförlitligt verkligt värde. Eftersom KGE:er sällan handlats på en aktiv marknad mellan oberoende parter finns denna information oftast inte tillgänglig. Detta är anledningen till att företag istället väljer att redovisa enligt delpunkterna d1-5 och värderar goodwill till nyttjandevärde.

4.2.9. Delpunkt e1 och e2

Enligt delpunkt e1 ska företagen ange de viktiga antaganden som gjorts för att fastställa det verkliga värdet på goodwill. Delpunkt e2 kräver att företagen ska upplysa om den metod som använts för att fastställa värdet på dessa antaganden. År 2017 är det endast ett företag som upplyser enligt delpunkt e1 och e2, vilket är en följd av tidigare val att i e0 värdera KGE:er genom annan metod än marknadspriset. Under båda de undersökta åren har det företag som varit skyldigt att lämna upplysningar om dessa två delpunkter misslyckats med att ange den information som krävs enligt regelverket. Därav är uppfyllnadsgraden 0% vid samtliga utfall för både 2007 och 2017 inom delpunkt e1 och e2. Det genomförda t-testet kunde inte visa ett signifikansvärde på delpunkterna e1 och e2 då företaget som redovisar enligt dessa punkter inte lyckats uppfylla kraven och därmed fått en 0-procentig upplysningskvalitet båda de undersökta åren.

På grund av att observationerna för denna delpunkt endast består av ett företag per år, kan inte några generella slutsatser dras om varför efterlevnaden är 0%. Det enda som med säkerhet kan sägas är att majoriteten av företagen föredrar att värdera sina KGE:er genom nyttjandevärde enligt delpunkterna i d.

4.2.10. Delpunkt f1-3

Delpunkt f1-3 bedöms gemensamt och kräver att företagen ska ge information om vad som skulle hända med deras KGE:s värde i och med att en rimlig förändring i ett viktigt antagande inträffade. De ska ange det belopp med vilket den KGE:ens återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde, det värde som tilldelats det viktiga antagandet samt det belopp med vilket värdet som innefattas i det viktiga antagandet måste ändras, efter eventuella följd effekter. Inom denna delpunkt uppnådde 53,40% av företagen kraven år 2007 och 92,54% år 2017. Det genomförda t-testet visade en signifikansnivå på 0,000 vilket medför att resultatet inte kan ha genererats av slumpen. Alla företag i undersökningen ska upplysa om denna delpunkt och urvalet bestod därför av samtliga 108 företag.

De vanligaste orsakerna till underkännande av denna delpunkt var att företagen överhuvudtaget inte angav någon information om rimliga förändringar i antaganden, eller att företagen missade att upplysa om en eller flera av underpunkterna i f. Detta kan anses bero på låg erfarenhet samt okunnighet om standardens krav. Företagen blev väsentligt bättre på att upplysa enligt f till år 2017 och i det årets årsredovisningar återfanns ofta känslighetsanalyser tydligt uppställda i tabellform med alla de efterfrågade värdena. Delpunktens uppfyllnadsgrad ökade med 39,14 procentenheter, vilket är den näst högsta förbättringen per delpunkt efter d5.

Något som dock kan ifrågasättas är att företagen inte endast får godkänt när de redovisar en fullständig känslighetsanalys, utan godkänns även när de anger att inga rimliga förändringar i antaganden medför ett nedskrivningsbehov. Det kan tyckas vara orimligt att inga förändringar i antaganden påverkar värdet på företagens KGE:er så att ett nedskrivningsbehov föreligger. Kritik kan också riktas mot att företagen enligt tolkningsmodellen får ett godkänt på delpunkten om de anger frasen ovan som egentligen har ett mycket begränsat informationsinnehåll. Däremot får företag underkänt om de gör ett försök att ställa upp en känslighetsanalys, men misslyckas i endast någon av underpunkterna i f. Det är dock så tolkningsmodellen valts att utformas, då det är analogt med tidigare studier (Persson och Hultén 2006). Vidare är det inte upp till undersökarna att avgöra vad som anses vara rimligt i varje företags specifika situation.

4.2.11. Sammantagen analys av frågeställning 1

Undersökningen har, som presenterats ovan, resulterat i högre upplysningskvalitet år 2017 än 2007, på samtliga delpunkter förutom delpunkterna e0-2. En fördel med att kvaliteten blivit bättre till 2017 är framförallt att det minskar informationsasymmetrin mellan företag och intressenter, ökar transparensen samt skapar tillförlitlighet och acceptans av de finansiella rapporterna hos aktieinvestorer och kreditgivare (Bushman och Smith 2003). Vid utgången av 2017 kan intressenter på ett bättre sätt på egen hand skapa sig en uppfattning om hur värderingen av goodwill vid nedskrivningsprövningar skett, genom att mer väsentlig information finns tillgänglig. En mer effektiv kapitalmarknad blir också en följd av högre upplysningskvalitet, genom ökad jämförbarhet mellan företag och genom reducerade transaktionskostnader (Ball 2016).

Ett problem som uppstår när företag lämnat bristfälliga upplysningar, vilket i större utsträckning skett år 2007, är att effekterna i resultaträkningen av goodwillnedskrivningar blir mindre förutsägbara. Detta kan skapa problematik i jämförbarhet mellan företag för investerare (Carlin och Finch 2010). Vidare bidrar låg kvalitet till en lägre tillförlitlighet till de finansiella rapporterna då nedskrivningar vid bristande upplysningskvalitet kan komma oväntat och det är svårt för användarna att skapa sig en uppfattning av den underliggande ekonomisk verkligheten (Nilsson et al 2002).

En förklaring till den stora skillnaden i upplysningskvalitet per delpunkt mellan åren kan bland annat vara det faktum att IFRS infördes 2005, och endast tillämpats vid två tidigare tillfällen innan det undersökta året 2007. Det tidigare regelverket som tillämpades använde sig av systematiska avskrivningar på goodwill över nyttjandeperioden, vilket skiljer sig mycket från IFRS system med årliga nedskrivningsprövningar (Redovisningsrådets Rekommendationer 1:0). Brist på rutin och erfarenhet samt att det gamla systemet länge hade präglat företagets redovisning kan alla vara anledningar till den sämre efterlevnaden av IAS 36 år 2007 än 2017 (Petersen och Plenborg 2010).

En annan orsak till bristande kvalitet, som kan hänföras till båda åren, är det faktum att kraven i IAS 36 har ansetts vara mycket svårtolkade och komplext formulerade (Petersen och Plenborg 2010). En möjlig förklaring till att upplysningskvaliteten blivit bättre mellan åren, trots att standarden fortfarande anses svårtolkad, är att företagen tar del av Nasdaq Stockholms rekommendationer som de årligen ger ut i sina rapporter. Dessa exemplifierar vad som inte anses godkänt samt konkreta åtgärder till problemen. Det är i stor utsträckning utefter uppmaningarna i dessa rapporter som tolkningsmodellen i denna studie utformats. Exempelvis framgår det tydligt i flera av rapporterna att diskonteringsräntan ska anges före, istället för efter skatt i enlighet med IAS 36 punkt 55. Dessa rapporters uppmaningar och rekommendationer skulle kunna vara en anledning till den väsentliga ökningen av upplysningskvalitet i delpunkt d5 mellan år 2007 och 2017.

Den delpunkt med lägst resultat år 2007 var d5 vilket belyser problematiken med diskonteringsräntesatsen. Diskonteringsräntan innehåller hög grad av osäkerhet då många faktorer måste tas hänsyn till vid dess fastställande. Detta gör att den är särskilt relevant att lämna god upplysning om eftersom att den, i och med sin osäkerhet, också blir lättare för ledningen att vinkla till sin fördel. Detta innebär att om incitament till earnings management föreligger hos ledningen, kan ledningen ange en felaktig diskonteringsränta för att generera det resultat i förväntade kassaflöden som de önskar (Carlin och Finch 2010). Följaktligen ställs extra höga krav på denna delpunkt av användarna av redovisningen för att öka

transparens och minska informationsasymmetrin. Som Osbourne (2004) hävdar medför högkvalitativa upplysningar mindre risk till korrupt beteende och skapar en förståelse hos användarna för den underliggande ekonomiska verkligheten. Det blir då också av stor vikt att alla företag redovisar sin information på samma vis för att möjliggöra jämförande. Att delpunkt d5 är känslig när det kommer till earnings management är delvis förklaringen till den markanta ökningen mellan de undersökta åren då användarna kräver transparens. Om upplysningskvaliteten istället skulle reduceras i företagets redovisning skulle det leda till minskat förtroende. Om tilliten i sin tur minskar, skulle det leda till att riskpremien för marknaden ökar, vilket på sikt skulle påverka marknaden negativt (Bushman och Smith 2003).

Upplysningskvaliteten har som sagt ökat mellan de undersökta åren och detta är givetvis mycket positivt för användarna av redovisningen. Trots det är det ändå viktigt att ta hänsyn till företagets egna perspektiv på upplysningskvalitet. Företag kan inte lämna obegränsat med information i sina årsredovisningar, då detta eventuellt skulle resultera i att konkurrenter skulle få ta del av känslig information. De måste också överväga nyttan kontra kostnaden när de framställer sina årsredovisningar (Petersen och Plenborg 2010, Khokan Bepari et al 2014). Goda upplysningar kostar i form av resurser och det gäller för företagen att hitta balansen mellan att lämna goda upplysningar, och samtidigt inte avslöja affärshemligheter (Marton et al 2016).

Resultaten från de många tidigare studierna av ämnet IAS 36 som presenterats i den teoretiska referensramen kan jämföras med utfallen från denna undersökning. Visserligen har alla studier använt sig av egna tolkningsmodeller för bedömning, men alla utgår trots allt ifrån den ursprungliga lagtexten. Följaktligen borde det medföra en viss jämförbarhet mellan studiernas resultat. Exempelvis visade Perssons och Hulténs studie (2006) att den delpunkt som företagen lyckats uppnå kraven i störst utsträckning på är delpunkt c. Detta är analogt med resultatet av denna uppsats som också mäter den högsta uppfyllnadsgraden med statistisk signifikans på delpunkt c strax efter IFRS:s införande. Vidare visar Persson och Hulténs studie att de delpunkter som år 2005 var mest bristfälligt redovisade var underpunkterna d1-5. Även denna uppsats har funnit låga resultat år 2007 gällande några av dessa punkter, speciellt underpunkt d5. Både Persson och Hulténs studie (2006), Edlund och Arnells studie (2007) samt denna undersökning har också identifierat ett lågt värde på underpunkt d2. Däremot motsätter sig resultaten gällande underpunkt d3, där denna undersökning genererat ett högt resultat redan år 2007, och Persson och Hultén ansåg denna punkt vara mycket bristfällig år 2005. Resultaten av Edlund och Arnells studie (2007) sammanfaller dock bättre i linje med denna studies resultat gällande underpunkt d3 som också visar höga siffror.

Skillnaden mellan studiernas utfall kan bero på stränghet vid bedömningen av delpunkter. Gemensamt för denna samt Persson och Hulténs studie är att båda uppmärksammat att den absoluta majoriteten av företagen använder sig av nyttjandevärde som återvinningsvärde och därmed bortser från delpunkterna e0-2. Persson och Hulténs studie har endast två observerade företag som tillämpar delpunkterna e0-2 och denna studie har endast observerat maximalt tre fall per år. Denna tendens har varit konstant över tid och gäller för både 2007 och 2017. Detta bekräftar också svårigheten med att dra generella slutsatser om problematiken gällande punkterna e0-2, då det inte finns ett representativt antal observationer att tolka resultaten från. Studien av Edlund och Arnell (2007) lyfter fram att två av 60 företag vid bokslutet 2005 lyckats leverera goda upplysningar. Denna uppsats kan presentera ett flertal företag som vid utgången av 2017 genererat en fullständig upplysningskvalitet på 100%. Detta indikerar att

företagen kontinuerligt blir bättre med tiden, vilket även trenden i Mazzis studie visar (2017). Företagen ökar sin kunskap och erfarenhet samt bygger upp en gemensam praxis mer och mer för varje år av tillämpning av IFRS (Persson och Hultén 2006).

4.3. Empiri och analys av frågeställning 2 och hypotes 2

I följande avsnitt besvaras de fyra delarna av hypotes 2 samt frågeställningen: “Till vilken grad kan skillnader i upplysningskvalitet förklaras med hjälp av variablerna tid, goodwill-intensitet, storlek samt val av revisionsbyrå?”.

För att besvara frågan genomfördes först en korrelationsanalys samt en regressionsanalys. Resultaten från testerna sammanfattas nedan per variabel, följt av en diskussion kring dess påverkan på upplysningskvalitet.

4.3.1. Deskriptiv statistik över variabler

Nedan i Tabell 4 presenteras variablerna som används i de statistiska analyserna samt deras medelvärde, median, standardavvikelse, minimum- och maximumvärde. I följande avsnitt presenteras den deskriptiva statistiken separat för varje oberoende variabel. Tid inkluderas inte i Tabell 4, då dess värden inte går att beräkna. Den oberoende variabeln val av revisionsbyrå inkluderas heller inte av tabellen på grund av att den klassificeras som nominalskala (Djurfeldt et al 2018). Den oberoende variabeln val av revisionsbyrå presenteras separat i ett eget avsnitt samt i Tabell 8.

Tabell 4: Deskriptiv statistik över variabler

Variabler för regressionsanalys*							
Variabel		ÅR	Medelvärde	Median	SD**	Minimum	Maximum
Beroende	<i>Upplysningskvalitet %</i>	2007	54,40	56,25	20,32	0,00	100,00
	<i>Upplysningskvalitet %</i>	2017	78,86	75	17,70	12,50	100,00
	<i>Skillnad, procentenheter</i>		24,46	18,75	-2,62	12,50	0,00
Oberoende	<i>Omsättning, mkr***</i>	2007	14 613	2450	30 530	10,83	187 780
	<i>Omsättning, mkr***</i>	2017	18 179	3706	35 072	50,20	223 043
	<i>Skillnad, mkr</i>		3566	1256	4542	39,37	35 263
Oberoende	<i>Log. Omsättning</i>	2007	7,96	7,81	2,08	2,38	12,14
	<i>Log. Omsättning</i>	2017	8,33	8,22	1,84	3,92	12,32
	<i>Skillnad</i>		0,37	0,41	-0,24	1,54	0,18
Oberoende	<i>Goodwill-intensitet, %</i>	2007	21,07	19,22	15,78	0,61	77,26
	<i>Goodwill-intensitet, %</i>	2017	24,35	23,86	16,37	0,02	66,03
	<i>Skillnad, procentenheter</i>		3,28	4,64	0,59	-0,58	-11,23

N=108, * För den oberoende variabeln Revisionsbyrå; se Tabell 8 ** SD = Standardavvikelse *** mkr= Miljoner svenska Kronor

Den oberoende variabeln omsättning visas även i logaritmerad form, då den ursprungliga variabelns data har en högre standardavvikelse än medelvärde. Detta gjordes för att fastställa normalfördelning i den insamlade datan. Omsättning var skevt fördelad då urvalet bestod av företag som skiljer sig mycket åt i storlek och omsättning, vilket återspeglas i den höga standardavvikelsen. Ingen vidare presentation kommer att göras av den logaritmerade omsättningen, då dess värden är mycket svårtolkade.

För variabeln upplysningskvalitet har det, som beskrivits i tidigare avsnitt, identifierats en stor förbättring mellan de två undersökta åren. Medelvärdet på 54,40 % år 2007 har stigit med 24,46 procentenheter till år 2017 där medelvärdet är 78,86 %. Tabell 4 visar att standardavvikelsen blivit något lägre år 2017 jämfört med år 2007 vilket tyder på mindre spridning av utfallen år 2017 samt att fler utfall samlas närmare medelvärdet. Det lägsta observerade utfallet är högre år 2017 än 2007. Även medianen har stigit väsentligt mellan åren. Sammantaget tyder detta på att urvalet totalt sett blivit bättre som helhet, med ett ökat medelvärde, median, minskad standardavvikelse samt en högre lägsta observation.

Företagets storlek i form av omsättning hade stor variation då minimivärdet 2007 låg på ungefär 10 mkr och maximivärdet låg på närmare 190 000 mkr. År 2017 hade skillnaden i storlek mellan det minsta och största företaget reducerats något, det lägsta värdet var cirka 50 mkr medan det högsta var över 220 000 mkr. Medelvärdet 2007 var nästan 15 000 mkr och medianen drygt 2 000 mkr. Även år 2017 var skillnaden stor då medelvärdet uppgick till drygt 18 000 mkr och medianen knappt 4 000 mkr. Den betydande skillnaden mellan medelvärde och median förklaras av att några få företag har betydligt högre omsättning än resterande, detta påverkar medelvärdet men inte medianen. Denna spridning syns även i att standardavvikelsen är högre än medelvärdet. Det innebär att det är många observationer som avviker från medelvärdet. Detta har medfört att omsättningens värden har logaritmerats för att kunna användas i regressionen.

Den oberoende variabeln goodwill-intensitets värden i tabellen är relativt lika varandra mellan de två undersökta åren. En mindre ökning har skett för medelvärde, median och standardavvikelse från år 2007 till 2017 och en mindre minskning har skett av minimi- och maximivärdet. Värt att framhäva är den extrema skillnaden som föreligger i företagens goodwill-intensitet under samtliga år, där den procentuella andelen av den totala balansomslutningen varierar från mindre än 1 % upp till 77%. Hos de företag där maximivärdet observerats består således tillgångarna till 77 % av goodwill, och i de företagen med lägst goodwill-intensitet består mindre än 1 % av tillgångarna av goodwill.

4.3.2. Korrelationsanalysens utfall

I Tabell 5 nedan kan resultaten av korrelationsanalysen utläsas. De presenteras vidare i följande avsnitt.

Tabell 5: Pearson Korrelationsanalys av variabler

	Tid (2007/2017)	Upplysnings- kval.	Goodwill- intensitet	Revisionsbyrå (Big Four)	Log. Omsättning
Tid (2007/2017)	1	0,542**	0,102	0,092	0,112*
Upplysnings- kval.	0,542**	1	0,184**	0,165**	0,279**
Goodwill- intensitet	0,102	0,184**	1	0,027	-0,139*
Revisionsbyrå (Big Four)	0,092	0,165**	0,027	1	0,207**
Log. Omsättning	0,112*	0,279**	-0,139*	0,207**	1

N=216 *Signifikansnivå 10% **Signifikansnivå 5%

Innan regressionsanalysen kunde genomföras gjordes en korrelationsanalys. Utfallet visade ingen betydande multikollinearitet mellan de oberoende variablerna, då samtliga värden var inom tumregelns intervall (Djurfeldt och Barmark 2009). Multikollinearitet testades även genom Collinearity Diagnostics. Inte heller detta test påvisade att det skulle finnas problematik med intern korrelation mellan de oberoende variablerna. Samtliga variabler följer därav vidare med till regressionsanalysen. Alla variabler korrelerar med upplysningskvalitet och har signifikansnivå på 1%, vilket innebär att den statistiska osäkerheten är mycket låg. Resultaten i korrelationen har därmed med högsta sannolikhet inte genererats av slumpen. Detta markeras i Tabell 5 ovan med (**). Extremvärden kontrollerades genom Casewise Diagnostics, spridningsdiagram samt Cook's Distance. Inget av testerna identifierade problematiska värden och därför krävdes inga elimineringar.

4.3.3. Regressionsanalysens utfall

Tabell 6 nedan presenterar i hur stor utsträckning sambandet mellan upplysningskvalitet och övriga variabler kan förklaras med hjälp av regressionen.

Tabell 6: Förklaringsgrad till regressionsanalys

Modellsummering	R ²	Justerad R ²	Standardavvikelse	Sig.
Förklaringsgrad	0,373	0,361	0,181	0,000

I regressionsanalysen visar R² ett värde på 37,3%. Det justerade R²-mättet visar värdet 36,1% vilket är lägre än värdet på R². I denna studie är observationerna 216 stycken, vilket är fler än 200 som är tumregel för att använda R², följaktligen används mättet R² (Djurfeldt et al 2018). Detta innebär att 37,3 % av den totala variansen i den beroende variabeln upplysningskvalitet kan förklaras av variablerna tid, log. omsättning, goodwill-intensitet samt val av revisionsbyrå. I denna studie uppmäts signifikansnivån på förklaringsgraden till 0,000, vilket medför en mycket liten sannolikhet att resultatet har genererats av slumpen.

Regressionsanalysen resulterade slutligen i framtagna b-koefficienter, vars värden visas i Tabell 7 samt beskrivs i följande avsnitt. B-koefficienternas värden kommer att besvara frågeställning 2 samt de fyra delarna i hypotes 2.

Tabell 7: B-koefficienter och unik signifikansnivå mot den beroende variabeln upplysningskvalitet

Variabler	Ostandardiserad B-koefficient	Standardiserad B-koefficient	Sig.
Tid (2007/2017)	0,222	0,493	0,000
Goodwill-intensitet	0,230	0,164	0,004
Log. Omsättning	0,027	0,233	0,000
Revisionsbyrå (Big Four)	0,100	0,067	0,236

B-koefficienterna upplyser om vilken effekt de oberoende variablerna har på den beroende variabeln upplysningskvalitet. Tabell 7 visar att alla variablers påverkan är signifikant på en 5% nivå utom variabeln revisionsbyrå. Störst standardiserad B-koefficient har variabeln tid (2007/2017), följt av log. omsättning och goodwill-intensitet. Minst påverkan på upplysningskvalitet har den oberoende variabeln revisionsbyrå, som specificerar om företaget använt sig av en revisionsbyrå inom Big Four, eller en annan byrå.

4.3.4. Tidens påverkan på upplysningskvalitet

Den oberoende variabeln tid (2007/2017) har en standardiserad B-koefficient av värdet 0,493 vilket är den högsta standardiserade b-koefficienten bland variablerna. Detta innebär att det är denna variabel som enskilt har störst inverkan på upplysningskvalitet. Den ostandardiserade b-koefficienten är av värdet 0,222 och är statistiskt signifikant på en nivå av 5%. Detta värde på b-koefficienten innebär att en ökning av tid (2007/2017) med en enhet, vilket i denna studie innebär en ökning av tio år från 2007 till 2017, leder till en ökning av upplysningskvalitet med 0,222 procentenheter, om hänsyn tas till de andra variablerna. Signifikansnivån är under 5% vilket medför att första delen i nollhypotes 2 därför kan förkastas. Det innebär att tid med säkerhet kan sägas ha ett positivt samband med upplysningskvalitet.

Resultatet i denna studie ligger i linje med tidigare forskning gällande att företagens upplysningar vid nedskrivningsprövning av goodwill blir bättre över tid. Studien av Mazzi et al (2017) som undersökte upplysningskvalitet under fyra år i följd såg en ökande trend över tiden, då efterlevnaden av IAS 36 kontinuerligt blivit bättre. Denna indikation fångas upp även i denna undersökning. I denna uppsats är det variabeln tid (2007/2017) som har störst inverkan på upplysningskvalitet.

Persson och Hultén (2006) lyfter fram att erfarenhet kommer med tid och att upplysningskvaliteten förväntas bli bättre när företag skapar sig mer rutin på att redovisa enligt IFRS ju fler år som går. Persson och Hultén beskriver också att tolkningssvårigheter klarnar med tiden. Nasdaq Stockholms rapporter hjälper även företagen med hur tolkningar av standarden ska göras i framtiden. I årsredovisningarna från de första åren av redovisning

enligt IFRS reflekteras det gamla regelverket fortfarande, i och med att det då inte fanns någon gemensam praxis för företagen att tillgå som referens om hur IFRS skulle tillämpas. Detta är en förklaring till varför upplysningskvaliteten till en början var mycket låg. Med tid kommer erfarenhet, minskande tolkningsvårigheter samt framväxandet av praxis som alla gemensamt påverkar upplysningskvaliteten positivt. Denna slutsats styrks av bevisen i denna studie. Den stora förbättring på upplysningskvalitet som identifierats från år 2007 till år 2017 i denna studie bör dock inte antas gälla även för de kommande tio åren, då utvecklingen efter införandet av ett nytt regelverk kan antas vara starkare i början.

4.3.5. Goodwill-intensitetens påverkan på upplysningskvalitet

Den oberoende variabeln goodwill-intensitet visar en standardiserad b-koefficient på 0,23, vilket innebär att det är variabeln som har tredje störst påverkan på upplysningskvalitet av de totalt fyra variablerna. Dess ostandardiserade b-koefficient visar att när goodwill-intensitet ökar med en enhet resulterar det i att upplysningskvalitet ökar med 0,23 procentenheter. Signifikansnivå är under 5% vilket medför att andra delen i nollhypotes 2 därför kan förkastas. Det innebär att goodwill-intensitet med säkerhet kan sägas ha ett positivt samband med upplysningskvalitet. Sambandet innebär att ju större andelen goodwill är av den totala balansomslutningen, desto bättre blir företagets upplysningskvalitet.

Resultaten ovan stämmer väl överens med tidigare forskning som menar att goodwill-intensitet påverkar upplysningskvalitet positivt. Glaum et al (2012) menar att företag med högre andel goodwill lägger ner mer resurser på att redovisa denna post på ett korrekt sätt än företag med mindre andel goodwill. När goodwillposten är av betydande storlek krävs det, för att skapa förtroende, att mer information lämnas om posten, vilket leder till en högre upplysningskvalitet.

Teorin om kostnad kontra nytta kan också ses som en förklaring till analysens identifierade samband. Om goodwillposten är en stor andel av balansräkningen finns också större incitament hos ledningen att den är korrekt redovisad och upplysningskvaliteten hög, då nyttan av goda upplysningar i form av marknadens förtroende är större än kostnaden att ta fram informationen i form av resurser (Khokan Bepari et al 2014). Företag med mindre andel goodwill prioriterar inte, enligt studiens resultat, upplysningskvaliteten i samma utsträckning, då de deras kostnad för att ta fram informationen överstiger deras nytta samt att effekterna av en nedskrivning ändå blir försumbar i resultaträkningen (Petersen och Plenborg 2010). Informationen som återfinns i de finansiella rapporterna är vad som fungerar som beslutsunderlag för intressenter så som aktieinvestorer och kreditgivare, vilket medför att om goodwill är en stor andel av balansräkningen blir per automatik också upplysningarna om den av stor vikt samt minskar också informationsasymmetrin mellan företaget och intressenterna (Nilsson et al 2002).

Forskning har visat att goodwill-intensiteten har ökat de senaste åren, vilket även identifierats i denna studie (Gauffin et al 2016). Ökningen av allokering till goodwill beror på att färre immateriella tillgångar identifieras vid förvärv, istället klassificeras tillgångarna som goodwill (Rehnberg 2012). Resultatet i denna studie visar att det finns ett positivt samband mellan andelen goodwill och upplysningskvalitet. Av det resultat följer antagandet om att så länge goodwill-intensiteten fortsätter att vara en ökande trend förväntas också upplysningskvaliteten om posten bli bättre.

4.3.6. Storlekens påverkan på upplysningskvalitet

Log. omsättning är variabeln som i denna studie är ett mått på koncernens storlek. Denna visar en standardiserad b-koefficient på 0,233 vilket gör den till den variabel som påverkar upplysningskvalitet näst mest, efter tidens påverkan. När den logaritmerade omsättningen ökar med en enhet resulterar det i att upplysningskvalitet ökar med 0,027 procentenheter. Signifikansnivå är under 5% vilket medför att den tredje delen i nollhypotes 2 därför kan förkastas. Det innebär att företagens storlek med säkerhet kan sägas ha ett positivt samband med upplysningskvalitet. Med andra ord innebär detta generellt att ju större företaget är, desto bättre blir deras upplysningskvalitet.

Resultatet i denna studie är analogt med tidigare studiers slutsatser angående storlekens betydelse (Tagesson et al 2013, Khokan Bepari et al 2014 och Francis och Wang 2008). Sambandet kan förklaras genom att större företag ofta har en hel avdelning som endast hanterar redovisningsfrågor då de uppkommer i större utsträckning. Större företag har generellt också mer resurser att tilldela dessa avdelningar, vilket leder till möjligheterna att uppnå högre upplysningskvalitet ökar. Mindre företag har i jämförelse mer begränsade resurser och kan därför inte tilldela detta åtagande samma resurser, vilket leder till sämre upplysningskvalitet (Glaum et al 2012).

Ännu en förklaring till det positiva sambandet ligger i att större koncerner opererar under starkare yttre påtryckningar från intressenter och politiska institutioner. Högkvalitativa upplysningar efterfrågas därmed i större utsträckning av större bolag än av mindre (Glaum et al 2012). Större företag är generellt granskade av fler parter och kraven på transparens i redovisningen ökar av den anledningen. Krav och påtryckningar på transparens begränsar möjligheten till ett opportunistiskt och korrupt beteende hos ledningen att presentera missvisande eller bristfällig information (Osborne 2004). Detta medför att en högre upplysningskvalitet förekommer i större utsträckning hos större bolag än hos mindre.

4.3.7. Revisionsbyråns påverkan på upplysningskvalitet

Den oberoende variabeln revisionsbyrå har värdet 0,067 på den standardiserade B-koefficienten. Detta värde gör revisionsbyrå till den variabel som enskilt har absolut lägst inverkan på upplysningskvalitet av de fyra variablerna. Att gå från att ha en revisionsbyrå som inte är inkluderad i Big Four till att ha det, skulle enligt resultatet ovan innebära en förbättring av upplysningskvalitet med 0,100 procentenheter. Dessa värden har dock otillräcklig statistisk signifikans då nivån är 0,236. Detta innebär att den fjärde delen av nollhypotes 2 inte kan förkastas och att inget positivt samband med säkerhet kan sägas föreligga. Den oberoende variabeln val av revisionsbyrås inverkan på upplysningskvalitet kan likasåväl genereras av slumpen. Anledningen till den höga signifikansnivån är troligtvis att det i denna studie endast är 5 av totalt 216 observerade företag som inte har en revisionsbyrå inom Big Four. Det blir därför svårt att dra generella slutsatser kring dessa fem företags prestation i förhållande till denna variabel. De fem företag som har en annan revisionsbyrå har en mycket spridd fördelning av upplysningskvalitet. Mycket tyder på att dessa fem observationer inte är representativa för alla företag som har en revisionsbyrå som inte är inom Big Four. Resultatet i denna studie skulle säkerligen vara annorlunda och i linje med tidigare forskning om antalet observationer som inte använde sig av en Big Four-byrå vore större och därmed mer representativt.

Resultatet i denna studie visar att det inte finns något positivt samband mellan upplysningskvalitet och val av revisionsbyrå, då variabeln har en hög signifikansnivå. Detta

resultat talar emot vad tidigare studier har visat. Vad andra forskare menar är att de stora revisionsbyråerna inom Big Four har en större budget att lägga på nyare system samt resurser till att utbilda sina revisorer. Big Four har också mer att förlora i form av förtroende och rykte om de skulle tillhandahålla revision av låg kvalitet, än vad mindre byråer har (Francis och Wang 2008).

På grund av att variabeln är av nominalskala sammanställs den nedan separat i Tabell 8, och inte med övriga variabler i Tabell 4. I Tabell 8 återfinns antalet bolag som valt respektive revisionsbyrå samt deras genomsnittliga upplysningskvalitet.

Tabell 8: Upplysningskvalitet uppdelat per revisionsbyrå

Andel			Upplysningskvalitet, %.				
Revisionsbyrå	Antal bolag, N	Andel av urvalet %	Medelvärde	Median	SD	Minimum	Maximum
<i>KPMG</i>							
2007	23	21,3	61	63	19	25	100
2017	14	13,0	87	94	16	50	100
TOTALT 2 ÅR	37	17,1	71	75	22	25	100
<i>PWC</i>							
2007	48	44,4	55	63	18	13	88
2017	52	48,2	77	75	16	13	100
TOTALT 2 ÅR	100	46,3	67	75	20	13	100
<i>DELOITTE</i>							
2007	11	10,2	57	63	23	0	88
2017	19	17,6	81	88	14	50	100
TOTALT 2 ÅR	30	13,9	72	75	21	0	100
<i>EY</i>							
2007	22	20,4	49	50	21	13	88
2017	22	20,4	74	75	23	13	100
TOTALT 2 ÅR	44	20,4	61	63	25	13	100
<i>ANNAN</i>							
2007	4	3,7	28	31	21	0	50
2017	1	0,9	100	100	0	100	100
TOTALT 2 ÅR	5	2,3	43	38	37	0	100

Då regressionsanalysen inte bidrog med statistisk signifikans angående variabeln revisionsbyrå har istället, för ökad förståelse och fördjupning i ämnet, en sammanställning i tabellform tagits fram. Tabellen visar olika mått på upplysningskvalitet för revisionsbyråerna inom Big Four, samt också gemensamt för de 5 observationer som har andra revisionsbyråer.

Sammanställningen visar fördelningen av företag mellan byråerna per år samt den sammanslagna fördelningen av samtliga 216 observationer. Tabell 8 visar att den absolut största delen, 46,3% av företagen tillhör revisionsbyrån Pwc. Den revisionsbyrå som producerat högst upplysningskvalitet mätt som medelvärde är däremot Deloitte vars klienter i genomsnitt har en upplysningskvalitet på 72 %.

Trots att svaren i regressionsanalysen angående revisionsbyrå inte är signifikanta finns det ändå indikationer som tyder på att tidigare forskning är korrekt och aktuell. Denna forskning menar att Big Four producerar bättre upplysningskvalitet än mindre byråer (Francis och Wang 2008). Om medelvärdet för samtliga revisionsbyråer i tabellen granskas var och en för sig syns tydligt att den sammanslagna kategorin "annan" har lägst medelvärde år 2007, likaså när de båda åren slås ihop. Granskas år 2017 separat, är det kategorin "annan" som har allra högst medelvärde, på 100% upplysningskvalitet. Denna siffra bör noggrant beaktas, då antalet observationer är lika med 1 år 2017 i denna kategori och medelvärdet blir därmed detta enda företags procentuella betyg. Det är därför mycket troligt att det endast av en tillfällighet blivit så högt och att företagets kvalitet förmodligen inte är representativt för hela kategorin. Med siffrorna från 2007 och de sammanslagna siffrorna från båda åren i beaktande, kan ändå sägas att det är mycket som tyder på att den tidigare forskningen är korrekt.

5. Slutsats

I det avslutande kapitlet presenteras och sammanfattas studiens slutsatser och förslag ges på framtida forskning kring ämnet upplysningskvalitet.

Denna uppsats har argumenterat för att upplysningskvalitet enligt IAS 36 punkt 134 blir bättre över tid samt att ett positivt samband föreligger mellan upplysningskvalitet och goodwill-intensitet, storlek samt val av revisionsbyrå. Intresse fanns av att granska implementeringen av IFRS hos företag noterade på Stockholmsbörsen och analysera hur väl regelverket integrerats i redovisningen över tid. Utfallet från 2017 jämfördes därför med utfallet från tio år tidigare, år 2007. Uppsatsens syfte var att bedöma huruvida kraven i IAS 36 punkt 134 efterlevs av noterade koncerner på ett bättre sätt år 2017 än 2007. Vidare identifierades också skillnader i efterlevnad per delpunkt mellan årens utfall.

Denna studies mest betydelsefulla resultat är att upplysningskvalitet har blivit bättre över tid, vilket avslöjades genom en multipel regressionsanalys. Medelvärdet på företagens upplysningskvalitet år 2007 var 54,40%. Därefter har en signifikant förbättring skett och resultatet för år 2017 var 78,86%. Detta innebär att företagen i större utsträckning har lyckats producera upplysningar med ett bättre informationsinnehåll år 2017 än 2007. En följd av högre upplysningskvalitet blir att intressenter vid utgången av 2017 bättre kan skapa sig en egen uppfattning om hur värderingen av goodwill vid nedskrivningsprövningar gått till.

Vidare visade också undersökningens resultat att upplysningskvaliteten på alla delpunkter inom IAS 36 punkt 134 har förbättrats, förutom delpunkterna i e som berör verkligt värde. Resultatet gällande delpunkterna e0-2 kan dock inte försvaras då de inte hade statistisk signifikans. Den generella förbättringen av upplysningskvaliteten per delpunkt kan förklaras av att företagen för varje år av tillämpning ökar sin kunskap och erfarenhet samt bygger upp en gemensam praxis. Den större delen av de genererade resultaten i denna studie är linje med tidigare forskning (Perssons och Hulténs 2006, Edlund och Arnell 2007).

Resultatet från denna studie visar även att det föreligger ett statistiskt signifikant positivt samband mellan upplysningskvalitet och variablerna tid, goodwill-intensitet samt storlek. Tid är den variabel som enskilt har störst inverkan på upplysningskvalitet. Detta är analogt med tidigare forskning (Mazzi et al 2017). Den oberoende variabeln revisionsbyrås påverkan på upplysningskvalitet kunde inte säkerställas med statistisk signifikans vilket strider mot tidigare forskning. Indikationer finns ändå på att tidigare forskning är korrekt då denna studie via medelvärden visat att Big Four producerar bättre upplysningskvalitet än mindre byråer.

Slutsatsen av den denna uppsats är att upplysningskvalitet blir bättre över tid samt att kvaliteten även påverkas av företagens goodwill-intensitet samt storlek. Studiens bidrag till forskningen är en ökad förståelse för tidens påverkan på upplysningskvalitet. Vidare lämnas bidrag i form av ett generaliserbart resultat angående de oberoende variabelernas påverkan på upplysningskvalitet, som går att applicera på hela populationen bestående av svenska börsbolag. Detta är en följd av urvalets storlek. Resultatet av denna uppsats är väl i linje med tidigare studier, och tillför ytterligare kunskap kring ämnet upplysningskvalitet enligt IAS 36 punkt 134.

En begränsning i denna studies resultat är att undersökningen endast baseras på svenska noterade företag, vilket gör att resultatet inte kan generaliseras i en internationell kontext.

En brist med studien kan också anses vara att Stockholmsbörsen har relativt få noterade bolag som utgör urvalet. IFRS tillämpas i hela EU, vilket gör företag i samtliga medlemsländer till intressanta studieobjekt. På grund av den manuella insamlingen av data i denna studie har de undersökta tillfällena begränsats till endast två år, 2007 och 2017. Det skulle därför vara intressant att studera hela utvecklingskurvan genom att samla in data för samtliga 10 år i intervallet. En fråga som utelämnades i studien var hur väl företagen upplyste enligt delpunkt b som rör samtliga immateriella tillgångar, därmed lämnades en del av IAS 36 punkt 134 utforskad. Avslutningsvis leder de ovan nämnda begränsningarna över in till följande avsnitt som ger förslag på framtida forskning.

5.1. Förslag till fortsatt forskning

Ett förslag till fortsatt forskning kring temat upplysningskvalitet är att genomföra samma undersökning som i denna studie i en internationell, förslagsvis europeisk kontext. Denna studie skulle kunna identifiera landspecifika orsaker till skillnader i upplysningskvalitet alternativt analysera IFRS:s sammantagna implementering sen dess införande. Ett annat förslag på fortsatt forskning är att undersöka hur finanskrisen 2008 påverkat upplysningskvalitet vid nedskrivningar av goodwill, genom att undersöka kvaliteten på upplysningar innan och efter krisen, samt identifiera orsaker till den eventuella skillnaden.

Ännu ett förslag är att granska upplysningskvalitet och dess användbarhet ur företagets perspektiv, istället för dess användbarhet för intressenter som kreditgivare och aktieinvestorer som i denna studie. Genom intervjuer skulle det vara intressant att finna vad företagen själva anser är anledningen till att kraven i IAS 36 är svåra att efterleva. Slutligen skulle det även vara intressant att studera hur obligatoriska upplysningskrav från en annan standard inom IFRS efterlevs, förslagsvis IFRS 7 Finansiella instrument, genom en liknande undersökning.

Förteckning över figurer, ekvationer, grafer och tabeller

Figurer

Figur 1: Fortsatt disposition över arbetet	9
Figur 2: Regressionsmodellens variabler	27

Ekvationer

Ekvation 1: Formel för multipel regressionsanalys	26
---	----

Grafer

Graf 1: Upplyningskvalitet per delpunkt i IAS 36 punkt 134 för 2007 och 2017*	30
---	----

Tabeller

Tabell 1: Urval och bortfall	25
Tabell 2: Jämförelse av medelvärden på upplyningskvalitet	29
Tabell 3: Levene´s test och t-test för medelvärden på upplyningskvalitet	30
Tabell 4: Deskriptiv statistik över variabler	38
Tabell 5: Pearson Korrelationsanalys av variabler	40
Tabell 6: Förklaringsgrad till regressionsanalys.....	40
Tabell 7: B-koefficienter och unik signifikansnivå mot den beroende variabeln upplyningskvalitet	41
Tabell 8: Upplyningskvalitet uppdelat per revisionsbyrå	44

Källförteckning

André, P., Dionysiou, D. & Tsalavoutas, I., 2014. Mandated Disclosures Under IAS 36 Impairment of Assets and IAS 38 Intangible Assets: Value Relevance and Analysts' Forecasts. *Available at SSRN 2447016*.

Ball, R. (2016). IFRS – 10 years later. *Accounting and Business Research*, 46(5), s. 545-571.

Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Malmö: Liber ekonomi.

Bushman, R. M., & Smith, A. J. (2003). Transparency, financial accounting information, and corporate governance. *Economic Policy Review – Federal Reserve Bank of New York*, 9(1), s. 65-81.

Camodeca, R., Almici, A., & Bernardi, M. (2013). Goodwill impairment testing under IFRS before and after the financial crisis: evidence from the UK large listed companies. *Problems and Perspectives in Management*, 11(3).

Carlin, T.M. & Finch, N. (2010). Evidence on IFRS goodwill impairment testing by Australian and New Zealand firms. *Managerial Finance*, 36(9), s. 785- 98.

Carrington, T., Catasús, B., Eklöv Alander, G., Johed, G., Lundqvist, P., Marton, J. & Runesson, E. (2015). *IFRS Dilemman och utmaningar*. Lund: Studentlitteratur.

Djurfeldt, G., Larsson R. & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda 1*. Lund: Studentlitteratur AB

Djurfeldt G., & Barmark M. (2009). *Statistisk verktygslåda 2*. Lund: Studentlitteratur AB

Edlund C. & Arnell G. (2007) Lär av hur 60 svenska företag redovisade 2005 Andra året med IFRS, *Forefront*, 1.

Finansinspektionen. (2010). Finansinspektionens författningssamling, FFFS 2008:25 <https://www.fi.se/contentassets/1c20f66e5a48439eb190bc77ed5f0f8b/fs0825.pdf> (Hämtad 2018-04-10)

Francis, J.R. & Wang, D. (2008). The joint effect of investor protection and Big-4 audits on earnings quality around the world. *Contemporary Accounting Research*, 25(1), s. 1-39

Gauffin, B., Hagström, T. & Nilsson, S-A. 2016. Rörelseförvärv enligt IFRS 3, tionde året - bättre än så blev det inte. *Balans*, 2016(1), s.1-7

Glaum, M., Schmidt, P., Street, D., & Vogel, S. (2012). Compliance with IFRS 3- and IAS 36-required disclosures across 17 European countries: Company- and country-level determinants. *Accounting and Business Research*, 43(3), 1–42.

Göteborgs Universitetsbibliotek. (2017). Vetenskaplig Kommunikation. Hämtad 2018-04-12, från <http://www.ub.gu.se/skriva/vetenskaplighet/>

IASB, (2007 & 2017) *IAS 36 - Nedskrivningar*, Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS 2007 & 2017, Stockholm: FAR Förlag

IASB, (2007 & 2017) *IAS 38 Immateriella tillgångar*, Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS 2007 & 2017, Stockholm: FAR Förlag

IASB, (2007 & 2017) *IFRS 3 - Rörelseförvärv*, Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS 2007 & 2017, Stockholm: FAR Förlag

Jennings, R., LeClere, M. & Thompson, R. B. (2001). Goodwill Amortization and the Usefulness of Earnings. *Financial Analysts Journal*, 57(5), 2001.

Khokan Bepari, M., F. Rahman, S., & Taher Mollik, A. (2014). Firms' compliance with the disclosure requirements of IFRS for goodwill impairment testing. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 10(1), s. 116-149.

Marton, J., Lumsden, M., Lundqvist, P. & Pettersson, A.K. (2016). *IFRS-i teori och praktik*. Stockholm: Sanoma Utbildning.

Mazzi, F., André, P., Dionysiou, D. & Tsalavoutas, I., (2017). Compliance with goodwill-related mandatory disclosure and the cost of equity capital. *Accounting and Business Research*, 47(3). Tillgänglig från IFRS.

Nasdaq Stockholm. (2012). *Övervakning av regelbunden finansiell information 2012*. http://business.nasdaq.com/media/vervakningavregelbundenfinansiellinformation2012_tcm5044-51960.pdf
(Hämtad 2018-04-08)

Nasdaq Stockholm. (2013). *Övervakning av regelbunden finansiell information 2013*. http://business.nasdaq.com/media/1312_redovisningen_rsrapporten_final_tcm5044-51958.pdf
(Hämtad 2018-04-10)

Nasdaq Stockholm. (2014). *Övervakning av regelbunden finansiell information 2014*. http://business.nasdaq.com/media/2014_rsrapport_redovisningen_tcm5044-51956.pdf
(Hämtad 2018-04-10)

Nasdaq Stockholm. (2015). *Övervakning av regelbunden finansiell information 2015*. http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/101/101456_--vervakning-av-regelbunden-finansiell-information-2015.pdf
(Hämtad 2018-04-10)

Nasdaq Stockholm. (2016). *Övervakning av regelbunden finansiell information 2016*. http://business.nasdaq.com/media/2016_--rsrapport_redovisningen_final_tcm5044-51949.pdf
(Hämtad 2018-04-18)

Nilsson, H., Isaksson, A. & Martikainen, T. (2002). *Företagsvärdering med fundamental analys*. Lund: Studentlitteratur.

Osborne, D. (2004). Transparency and Accountability Reconsidered. *Journal of Financial Crime*, 11(3), s. 292–298.

Patel, R & Davidsson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Lund: Studentlitteratur

Paugam, L. och Ramond, O., (2015). Effect of Impairment-Testing Disclosures on the Cost of Equity Capital. *Journal of Business Finance & Accounting*, 42(5-6), s.583-618.

Persson, L-E & Hultén, K. (2006). Redovisning enligt IFRS: tre “heta” IFRS-områden Goodwill - ett område som krävt betydande resurser, *Balans* 6–7.

Petersen, C., & Plenborg, T. (2010). How Do Firms Implement Impairment Tests of Goodwill? *Abacus*, 46(4), s. 419–446.

Redovisningsrådets Rekommendationer 1:00, *Koncernredovisning*, FAR Samlingsvolym 2006, Del 1, FAR Förlag (2006)

Rehnberg, P. (2012). *Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering - principbaserade redovisningsregler och relevans*. Diss., Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

Tagesson, T., Klugman, M. & Ekström, M.L. (2013). What explains the extent and content of social disclosures in Swedish municipalities’ annual reports. *Journal of Management and Governance*, 17(2), s. 217-235.

Zhang, I. & Zhang, Y. (2017). Accounting Discretion and Purchase Price Allocation After Acquisitions. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 32(2), 241–270.

Bilagor

Bilaga 1: Lagtext IAS 36 punkt 134, version 2017

134. Ett företag ska lämna den information som krävs enligt a–f för varje kassagenererande enhet (grupper av enheter) för vilken det redovisade värdet för goodwill eller för immateriella tillgångar med obestämbara nyttjandeperioder som är fördelat på den enheten (gruppen av enheter) är betydande i jämförelse med företagets totala redovisade värde för goodwill eller för immateriella tillgångar med obestämbar ekonomisk livslängd:

a. Det redovisade värdet för goodwill som fördelas på enheten (gruppen av enheter).
b. Det redovisade värdet för immateriella tillgångar med obestämbara nyttjandeperioder som fördelas på enheten (gruppen av enheter).

c. Den grund på vilken enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde har fastställts (det vill säga nyttjandevärde eller verkligt värde med avdrag för kostnader för försäljning/avyttring).

d. Om enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde baseras på nyttjandevärde

- varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser för den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna. Viktiga antaganden är sådana antaganden för vilka enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde är mest känsligt,
- en beskrivning av företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande, huruvida det värdet eller de värdena återspeglar tidigare erfarenheter eller, i tillämpliga fall, är i överensstämmelse med externa informationskällor, och, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter eller externa informationskällor,
- den period över vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflöden baserat på finansiella budgetar/prognoser som fastställts av företagsledningen och när en period som är längre än fem år används för en kassagenererande enhet (grupp av enheter), en förklaring till varför den längre perioden är motiverad,
- den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna, och motivet till att använda en tillväxttakt som överstiger den långfristiga tillväxttakten för de produkter, branscher eller land eller länder i vilket företaget är verksamt, eller för den marknad för vilken enheten (gruppen av enheter) är avsedd,
- den diskonterings-sats eller de diskonterings-satser som tillämpas på kassaflödesprognoserna.

e. Om enhetens (gruppens av enheter) återvinningsvärde baseras på verkligt värde efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering, den värderingsteknik som används för värdering till verkligt värde efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering). Ett företag är inte skyldigt att lämna de upplysningar som krävs enligt IFRS 13. Om verkligt värde efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering inte värderas med hjälp av ett noterat pris för en identisk enhet (grupp av enheter) ska ett företag lämna följande upplysningar:

- Varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sitt fastställande av verkligt värde efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering. Viktiga antaganden är sådana antaganden för vilka enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde är mest känsligt.
- En beskrivning av företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande, huruvida dessa värden återspeglar tidigare erfarenheter eller, i tillämpliga fall, är i överensstämmelse med externa informationskällor, och, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter eller externa informationskällor.
- ii A. Den nivå i hierarkin för verkligt värde (se IFRS 13) som värderingen till verkligt värde hänförs till i sin helhet (utan hänsyn till observerbarheten hos ”kostnader vid försäljning/utrangering”).
- ii B. Om värderingstekniken har förändrats, förändringen och skälet eller skälen till denna förändring.

Om verkligt värde efter avdrag för kostnader vid försäljning/utrangering värderas med hjälp av diskonterade kassaflödesprognoser ska ett företag lämna följande upplysningar:

- iii. Den period för vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflödet.
- iv. Den tillväxttakt som har använts för att extrapolera kassaflödesprognoserna.
- v. Den eller de diskonteringsfaktorer som har använts för kassaflödesprognoserna.

f. Om en rimligt möjlig förändring i ett viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sitt fastställande av enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde skulle innebära att enhetens (gruppen av enheters) redovisade värde skulle överstiga dess återvinningsvärde

- i. det belopp med vilket enhetens (gruppen av enheters) återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde,
- ii. det värde som är tilldelat det viktiga antagandet,

- iii. det belopp med vilket värdet som innefattats i det viktiga antagandet måste ändras, efter det att eventuella följd effekter av ändringen på de andra variabler som använts för att beräkna återvinningsvärdet införlivats, för att enheten (gruppen av enheters) återvinningsvärde ska motsvara dess sammanlagda redovisade värde.

Förordning (1374/2013/EU)

Bilaga 2: Tolkningsmodell av IAS 36 punkt 134

TOLKNINGSMODELL AV IAS 36 PUNKT 134		FÖR UPPFYLLANDE KRÄVS UPPLYSNINGAR OM:
DELPUNKT	LAGKRAV	KOMMENTAR
a)	Redovisa värdet på goodwill per KGE.	Ange vilken eller vilka KGE (er) som företaget innehar, samt fördelningen av goodwill per enhet.
c)	Ange den grund på vilken enhetens återvinningsvärde har fastställts.	Vilken metod av nyttjandevärde och verkligt värde minus försäljningskostnader som använts måste tydligt framgå. Om punkten underkänns; följ och bedöm d1-5 och bortse från e0-3.
d0)	Om återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärde följ d1-5.	D0 bedöms och poängsätts ej. Alla delpunkter d1-5 bedöms separat och kan uppfyllas oberoende av varandra. Om företaget endast ska följa d tilldelas värdet (-) på punkterna e0-2 då upplysningar enligt dessa punkter ej krävs.
d1)	En beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser.	Viktiga antaganden gjorda för att prognostisera kassaflöden samt att de stöds av företagsledningen. Godkända viktiga antaganden är: diskonteringsränta, tillväxttakt under prognosperioden, prognosperiod, intäktsvolym, produktionskostnader, behovet av rörelsekapital, rörelsemarginal, produktutveckling, försäljningstillväxt, priser, inflation, behov av investeringar eller antaganden som med andra ord beskriver samma exemplifierade antaganden (Persson och Hultén 2006). Minst 3 beskrivna viktiga antaganden krävs för godkännande. Vid formuleringar som indikerar på att samtliga viktiga antaganden ej beskrivs, underkänns delpunkten.

d2)	Metod för att fastställa värdet på varje viktigt antagande.	Delpunkt d2 kan uppfyllas oberoende av om delpunkt d1 godkänts. Beskrivning av den metod som använts för att fastställa det värde som innefattas i varje viktigt antagande. För godkännande krävs information enligt punkt 1, 2 eller 3: 1) värdet återspeglar tidigare erfarenheter, 2) värdet är i överensstämmelse med externa informationskällor, 3) hur och varför metoden skiljer sig från alternativen ovan.
d3)	Period för prognostiserat kassaflöde.	Information om den period som kassaflödena är baserade på. För godkännande ska det framgå att kassaflödena baseras på budgetar och prognoser fastställda av företagsledningen. Om prognosperioden för en KGE är längre än 5 år krävs en motivering för godkännande.
d4)	Tillväxttakt bortom prognosperioden.	Den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser efter den aktuella prognosperioden. För godkännande krävs att tillväxttakten är angiven i procent. I de fall där en tillväxttakt anges som är högre än för branschen eller segmentet måste en motivering anges. Procentsats mellan 0–3% godkänns utan motivering. Nolltillväxt godkänns. Att endast ange att tillväxttakten speglar inflationen godkänns ej.
d5)	Diskonterings-sats (-er) som tillämpas på kassaflödesprognoserna.	Diskonteringsräntan ska anges före skatt samt per KGE (Nasdaq 2015; IAS 36,55). Intervall större än 3 procentenheter anses vara för brett och godkänns ej (Nasdaq 2012). Om samma diskonteringsränta används för samtliga KGE krävs motivering.
e0)	Om återvinningsvärdet baseras på verkligt värde minus försäljningskostnader; följ e0-2.	Alla delpunkter e0-2 bedöms separat och kan uppfyllas oberoende av varandra. Ange huruvida observerat marknadspris använts eller om verkligt värde fastställts genom annan metod. Om annan metod använts; lämna upplysningar enligt e0-2. Om marknadspris använts ges ett (-) vid bedömning av punkterna e1-2 då upplysningar enligt punkterna ej krävs. Om företaget endast ska följa e och inte d tilldelas värdet (-) på punkterna d1-5 då upplysningar enligt denna punkt ej krävs.

e1)	En beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sitt fastställande av verkligt värde minus försäljningskostnader.	Kraven för antaganden är samma som i d1. Se d1.
e2)	Metod för att fastställa värdet på varje viktigt antagande.	Krav för metod är samma som i d2. Se d2.
f0)	Om en rimligt möjlig förändring i ett viktigt antagande innebär ett nedskrivningsbehov av en KGE, följ f 1–3.	F0 bedöms och poängsätts ej. Alla delpunkter f1-3 bedöms gemensamt och kan endast uppfyllas tillsammans.
f1) f2) f3)	Ange 1) det överstigande beloppet 2) värdet på antagandet 3) beloppet på ändringen av antagandet.	Företaget ska ange om en rimligt möjlig förändring i ett viktigt antagande innebär ett nedskrivningsbehov, samt lämna information om: 1) det belopp med vilket den KGE:ens återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde, 2) det värde som tilldelats det viktiga antagandet 3) det belopp med vilket värdet som innefattas i det viktiga antagandet måste ändras, efter eventuella följd effekter. Om företaget uttrycker att inga rimligt möjliga förändringar påverkar antaganden så att det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet, godkänns det.

Bilaga 3: Undersökta företag

Telefonaktiebolaget L M Ericsson	SAS AB	I.A.R. Systems Group AB
Skanska AB	Bilia AB	BE Group AB (publ)
Aktiebolaget Electrolux	AcadeMedia AB	Proact IT Group AB
Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA	Rezidor Hotel Group AB	Rejlers AB (publ)
Atlas Copco Aktiebolag	Beijer Ref AB (publ)	RNB Retail and Brands AB (publ)
Telia Company AB	Bergman & Beving Aktiebolag	Bong AB
Securitas AB	Lindab International AB	Eniro AB
Sandvik Aktiebolag	Addtech AB	DORO AB
Aktiebolaget SKF	Elanders AB	Semcon Aktiebolag
ASSA ABLOY AB	Systemair Aktiebolag	Midway Holding Aktiebolag
AstraZeneca AB	Gunnebo Aktiebolag	Consilium Aktiebolag
NCC Aktiebolag	Mekonomen Aktiebolag	ProfilGruppen AB
Peab AB	ITAB Shop Concept AB	Beijer Electronics Group AB
Axfood Aktiebolag	New Wave Group AB	NOTE AB (publ)
Husqvarna Aktiebolag	KappAhl AB (publ)	BTS Group AB
Hexagon Aktiebolag	Aktiebolag Fagerhult	XANO Industri AB
Getinge AB	Nolato Aktiebolag	Venue Retail Group Aktiebolag
SAAB Aktiebolag	Haldex Aktiebolag	Lammhults Design Group AB
Tele2 AB	Duni AB	Poolia AB
Trelleborg Aktiebolag	Beijer Alma AB	Studsvik AB
Ahlsell AB (publ)	Volati AB	Pricer Aktiebolag
AAK AB (publ)	Nederman Holding Aktiebolag	Malmbergs Elektriska Aktiebolag (publ)
Swedish Match AB	Bufab AB (publ)	Björn Borg AB
Modern Times Group MTG AB	Knowit Aktiebolag (publ)	Softronic Aktiebolag
Loomis AB	OEM International Aktiebolag	Feelgood Svenska Aktiebolag (publ.)
NIBE Industrier AB	SkiStar Aktiebolag	NGS Group Aktiebolag
JM AB	Addnode Group Aktiebolag (publ)	Elos Medtech AB
Indutrade Aktiebolag	Acando AB	ICTA AB (publ)
Nobia AB	HiQ International AB	Enea Aktiebolag
ÅF AB	Opus Group AB (publ)	Svedbergs i Dalstorp AB
Elekta AB (publ)	Bure Equity AB	FormPipe Software AB
Intrum Justitia AB	VBG Group AB (publ)	NOVOTEK Aktiebolag
Atrium Ljungberg AB	Net Insight AB	Empir Group AB
SWECO AB (publ)	Starbreeze AB	ZetaDisplay AB
Stora Enso AB	PROBI Aktiebolag	MultiQ International Aktiebolag
Lundin Petroleum AB	Midsona AB	Stockwik Förvaltning AB

Bilaga 4: Upplysningskvalitet per delpunkt

<i>Upplysningskvalitet IAS 36 punkt 134</i>		
Delpunkt	N*	Medel, %
<i>a 2007</i>	108	82,32
<i>a 2017</i>	108	91,66
<i>Skillnad</i>	0	9,34
<i>c 2007</i>	108	86,08
<i>c 2017</i>	108	94,39
<i>Skillnad</i>	0	8,31
<i>d1 2007</i>	107	24,30
<i>d1 2017</i>	107	45,79
<i>Skillnad</i>	0	21,49
<i>d2 2007</i>	107	34,58
<i>d2 2017</i>	107	65,42
<i>Skillnad</i>	0	30,84
<i>d3 2007</i>	107	74,77
<i>d3 2017</i>	107	94,39
<i>Skillnad</i>	0	19,62
<i>d4 2007</i>	107	57,94
<i>d4 2017</i>	107	83,18
<i>Skillnad</i>	0	25,24
<i>d5 2007</i>	107	21,50
<i>d5 2017</i>	107	63,55
<i>Skillnad</i>	0	42,05
<i>e0 2007</i>	1	100,00
<i>e0 2017</i>	3	66,67
<i>Skillnad</i>	2	-33,33
<i>e1 2007</i>	1	0,00
<i>e1 2017</i>	1	0,00
<i>Skillnad</i>	0	0,00
<i>e2 2007</i>	1	0,00
<i>e2 2017</i>	1	0,00

<i>Skillnad</i>	0	0,00
<i>f1-3 2007</i>	108	53,40
<i>f1-3 2017</i>	108	92,54
<i>Skillnad</i>	0	39,14

* *Antal av urvalet som ska upplysa enligt denna punkt.*